

See lehekülg on tõlgitud masintõlkega [\[Linki\]](#). Masintõlkes võib olla vigu, mis võivad vähendada selgust ja õigsust; ombudsman ei vastuta mis tahes erisuste korral. Kõige usaldusväärsem ja õiguskindlam teave on algversioonis eespoolisel lingil (inglise keel). Lisateave on meie [keele- ja tõlkepoliitikas](#) [\[Linki\]](#).

Otsus juhtumi 3643/2005/(GK)WP kohta - Üldsuse juurdepääs Euroopa Parlamendi liikmetele makstavate hüvitiste andmetele

Otsus

Juhtum 3643/2005/(GK)WP - **Alguskuupäev:** {0} 04/01/2006 - **Soovitus** 24/09/2007 -

Otsuse kuupäev: {0} 14/07/2008

Malta ajakirjanik taotles juurdepääsu üksikasjalikele andmetele kõigi maksete kohta, mida Euroopa Parlament on teinud viiele Maltat esindavale parlamendiliikmele. Parlament käsitles seda taotlust vastavalt määrusele (EÜ) nr 1049/2001 üldsuse juurdepääsu kohta Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele, kuid lükkas selle tagasi andmekaitse kaalutlustel, väites, et kõnealused dokumendid sisaldavad isikuandmeid määruse (EÜ) nr 45/2001 (üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ühenduse institutsioonides ja asutustes ning selliste andmete vaba liikumise kohta) tähenduses. Ajakirjanik esitas ombudsmanile selle otsuse kohta kaebuse, väites, et maksumaksjatel on õigus teada, kuidas parlamendiliikmed kulutavad riigi raha.

Parlament jäi kaebuse kohta esitatud arvamuses oma seisukoha juurde. Ta väitis, et avaliku kontrolli Euroopa rahaliste vahendite nõuetekohase kasutamise üle tagavad eelarvekontrollikomisjoni ja kontrollikoja tõhusad auditid.

Ombudsmani teenistuste tehtud kontrolli põhjal selgus, et kaebuse esitaja taotlus puudutas nelja liiki eri andmebaasides registreeritud hüvitisi: i) üldkulude hüvitis, ii) parlamendiliikme assistendi hüvitis, iii) sõidukulude hüvitis ja iv) päevaraha, mida makstakse nende päevade eest, millal parlamendiliikmed töötavad parlamendi heaks.

Et selle juhtumi korral tuli arvesse võtta nii avatust kui ka õigust eraelu puutumatusele, pidas ombudsman nõu Euroopa andmekaitseinspektoriga, kes asus seisukohale, et üldsusel on õigus saada teavet parlamendiliikmete tegevuse kohta. Tema arvates on endastmõistetav, et parlamendiliikmetega seotud andmed tuleb avalikustada. Samas tuleb teha parlamendiliikmete assistentide andmete kohta teha erand, et kaitsta assistentide seaduslikke huve.

Ombudsman jõudis järeldusele, et parlamendi keeldumine kaebuse esitajale kõnealustele andmetele juurdepääsu võimaldamisest oli haldusomavoli. Ombudsman koostas soovitusettepaneku, kus kutsus parlamenti üles nõutud teabe avalikustama.

Parlament vastas, et avaldab oma veebikohas parlamendiliikmete hüvitiste üldteabe, ja vihjas olukorra ümberhindamise võimalikkusele 2009. aastal. Samas keeldus ta endiselt avalikustamast kaebuse esitaja nõutud konkreetseid andmeid.

Ombudsman avaldas rahulolu selle üle, et parlament oli mõistnud, et läbipaistvas ja demokraatlikus ühiskonnas on üldsusel õigus saada teavet parlamendiliikmetele usaldatud avalike vahendite kasutamise kohta. Ta tervitas parlamendi otsust avaldada oma veebikohas teave mitmesuguste hüvitiste kohta, mida parlamendiliikmetel on õigus saada. Ombudsman pani tähele ka parlamendi väidet, et olukord tuleks 2009. aastal ümber hinnata, ja suhtus sellesse soosivalt, kuivõrd parlament võttis selle avaldusega endale kohustuse vaadata tulevikus läbi parlamendiliikmete hüvitiste läbipaistvus. Ombudsman avaldas siiski kahetsust, et parlament õigustas oma keeldumist võtta täies ulatuses arvesse tema soovitusettepanekut, tuginedes määruste (EÜ) nr 1049/2001 ja nr 45/2001 juriidilisele tõlgendusele, mis kahjustab läbipaistvuse põhimõtet ja mille lükkas tagasi Esimese Astme Kohus.

Kokkuvõttes jäi ombudsman oma järelduse juurde, et juhtumi enamiku aspektide korral oli tegu haldusomavoliga. Ta lõpetas juhtumi kriitilise märkusega.

Strasbourg, 14. juuli 2008
Lugupeetud V.

Novembril 2005 esitasite Euroopa Ombudsmanile kaebuse selle kohta, et Euroopa Parlament lükkas tagasi Teie taotluse pääseda ligi Euroopa Parlamendi Malta parlamendiliikmetele makstavaid hüvitisi käsitlevatele andmetele.

Edastasin kaebuse 4. jaanuaril 2006 parlamendi presidendile. Parlament saatis oma arvamuse 15. märtsil 2006. Märtsil 2006 edastasin selle Teile kutsega esitada soovi korral 30. aprilliks 2006 oma märkused. Selleks kuupäevaks ei saadud teilt ühtegi märkust.

9. augustil 2006 teavitasin Teid, et teie juhtum on üle antud teisele õigusametnikule.

Septembril 2006 palusin parlamendil lubada minu teenistustel tutvuda Teie kaebusega seotud dokumentidega või teabega. Teid teavitati sellest samal päeval.

Minu talitused kontrollisid 14. detsembril 2006 kolme andmebaasi, mis sisaldavad andmeid, millele Te juurdepääsu taotlesite.

10. jaanuaril 2007 saatsin Teile ja parlamendile kontrolli aruande koopia ning palusin Teil esitada oma märkused, mille Te saatsite 15. jaanuaril 2007.

Aprilli 2007. aasta kirjas konsulteerisin Teie kaebuses tõstatatud andmekaitseküsimuste osas

Euroopa Andmekaitseinspektoriga. Teavitasin teid ja parlamenti samal kuupäeval.

Euroopa andmekaitseinspektor saatis 4. juunil 2007 oma vastuse. Ma edastasin selle 13. juunil 2007 parlamendile koos kutsega esitada märkusi. Ma teavitasin teid sellest samal päeval.

Juulil 2007 saatis parlament oma märkused. Edastasin need Teile 3. augustil 2007 koos märkuste esitamise kutsega, mille te saatsite 9. augustil 2007.

Septembril 2007 esitasin parlamendile soovituselise projekti, paludes parlamendil vaadata läbi Teile taotlus juurdepääsuks kõnealustele andmetele. Parlamendil paluti esitada oma üksikasjalik arvamus 31. detsembriks 2007. Ma teavitasin teid sellest samal päeval.

18. detsembril 2007 palus parlament mul pikendada oma üksikasjaliku arvamuse esitamise tähtaega 29. veebruarini 2008, märkides, et teatavad uuringud, mida juhatus teostab, et anda täielik ja üksikasjalik vastus minu ettepanekule, ei ole veel lõpule viidud. 20. detsembril 2008 rahuldasin taotletud pikenduse ja teavitasin Teid sellest.

Parlament saatis 29. veebruaril 2008 oma üksikasjaliku arvamuse minu soovituselise projekti kohta. Sain parlamendi üksikasjaliku arvamuse kätte 7. märtsil 2008 ja edastasin Teile samal päeval, kutsudes Teid soovi korral esitama oma märkused 30. aprilliks 2008.

Palusite 28. aprilli 2008. aasta e-kirjas seda tähtaega pikendada. Ma andsin teile ajapikendust kuni 31. maini 2008. Mail 2008 saatsite oma tähelepanekud.

Kirjutan nüüd, et anda teada tehtud päringute tulemustest.

KAEBUS

Tausta

Kaebuse esitaja on ajakirjanik, kes töötab Malta nädalalehes *MaltaTäna*. 2005. aasta augustis palus ta Euroopa Parlamendilt juurdepääsu viie Malta parlamendiliikme avaldatud kontodele. Pärast e-kirjavahetust parlamendi registriga, milles ta selgitas, et tema taotlus on seotud andmetega, milles on üksikasjalikult kirjeldatud parlamendi poolt eespool nimetatud parlamendiliikmetele tehtud makseid, esitas kaebuse esitaja ametliku juurdepääsutaotluse vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1049/2001 üldsuse juurdepääsu kohta Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele (1) (edaspidi „määrus 1049/2001“). Septembril 2005 lükkas parlament selle taotluse tagasi, väites, et kõnealused dokumendid sisaldavad teavet, mida käsitatakse isikuandmetena vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 45/2001 (üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ühenduse institutsioonides ja asutustes ning selliste andmete vaba liikumise kohta) (2) (edaspidi „määrus 45/2001“) artiklile 2. Parlamendi sõnul tuli kõnealuste dokumentide avalikustamisest keelduda, kuna see rikuks kolmanda isiku eraelu puutumatuse huve määruse 1049/2001 artikli 4 lõike 1 punkti b tähenduses.

Dokumentidega tutvumise kordustaotluses väitis kaebuse esitaja sisuliselt, et dokumentide

avalikustamine ei kahjusta asjaomaste isikute erahuvide kaitset ja et nende avaldamine on avalikes huvides, kuna parlamendiliikmed peaksid olema avatud oma valijate kontrollile.

Parlament selgitas oma 13. oktoobri 2005. aasta otsuses kordustootluse kohta, et juurdepääsutaotlus puudutab dokumente, mis on seotud erinevate isikute, nimelt Euroopa Parlamendi liikmete ja parlamendiliikmete assistentide finantsasjadega. Selliste andmete töötlemine oli vajalik parlamendi finantsjuhtimiseks ja seega avalikes huvides oleva ülesande täitmiseks vastavalt määruse 45/2001 artikli 5 punktile a. Sellise teabe edastamine üldsusele läks siiski kaugemale sellest, mida oli vaja parlamendi administratsiooni nõuetekohaseks toimimiseks. Seega ei olnud sellise teabe esitamine hõlmatud määruse 45/2001 artikli 5 punktiga a. Parlament lisas, et määruse 1049/2001 artikli 4 lõikes 1 sisalduvad erandid dokumentidele juurdepääsu üldpõhimõttest on sõnastatud imperatiivselt, nii et ta on kohustatud keelama juurdepääsu, kui ta leiab, et dokumentide avalikustamine kahjustaks selles nimetatud huve. Seoses kaebuse esitaja väitega avaliku kontrolli vajalikkuse kohta väitis parlament, et riiklike vahendite nõuetekohane kasutamine on tagatud asjakohaste sise- ja väliskontrollidega. Euroopa Parlamendi kodukorra artikli 74 kohaselt kontrolliti parlamendiliikmete saadud hüvitisi eelarve täitmisele heakskiidu andmise menetluse raames. Eelarvekontrollikomisjon ja kontrollikoda jõustasid üldsuse nimel kohaldatavaid eeskirju.

Parlament väitis ka, et parlamendi kodukorra artikli 5 lõikes 3 on sätestatud, et Euroopa Parlamendi liikmetel ei ole õigust tutvuda teiste parlamendiliikmete isiklike toimikute ja kontodega. Kuna parlamendiliikmetele ei võimaldatud isegi sellist juurdepääsu, oli seda enam põhjust keelata see väljastpoolt parlamenti pärit isikutele.

Lisaks juhtis parlament tähelepanu sellele, et määrus 1049/2001 ei kohusta institutsioone koostama dokumente taotlusele vastamiseks. Kui taotletud teave ei olnud kättesaadav ühes või mitmes olemasolevas dokumendis, kuid see hõlmas andmebaasi andmete kogumist, läks taotlus määruse kohaldamisalast välja. Andmebaasid ei olnud tegelikult dokumentide kogud, vaid pidevalt muutuvad andmekogumid. See kehtis teabe kohta, mida kaebuse esitaja oli taotlenud, kuna see teave sisaldus raamatupidamisandmete haldamise süsteemis, mitte ühes dokumendis. Sellest tulenevalt jäi tema taotlus *stricto sensu* määruse 1049/2001 kohaldamisalast välja. Parlament lisas siiski, et kooskõlas oma läbipaistvuspoliitikaga vaatas ta taotluse läbi määruse sätete alusel.

Nende kaalutluste põhjal lükkas parlament kaebuse esitaja taotluse tagasi.

Kaebus ombudsmanile

Euroopa Ombudsmanile esitatud kaebuses väitis kaebuse esitaja, et Euroopa Parlamendi liige on avalik-õiguslik isik, kellele maksti nii riikide valitsused kui ka Euroopa fondidest ja seega kaudselt Euroopa maksumaksjad. Maksumaksjatel peaks seega olema õigus kontrollida oma sissemaksete kasutamist, omades juurdepääsu Euroopa Parlamendi liikmete kontodele. Samuti arvas ta, et Malta maksumaksjate huvides on, et üleriigiline ajaleht teavitaks neist küsimustest. Ta viitas Euroopa Liidu lepingu artiklile 6 ja põhiõiguste hartale. Kaebuse esitaja rõhutas, et avatus tugevdab demokraatia ja põhiõiguste põhimõtteid ning aitas liidu kodanikel osaleda ELi asjades.

Sisuliselt väitis kaebuse esitaja, et parlament oli alusetult keeldunud võimaldamast talle juurdepääsu Malta parlamendiliikmete hüvitiste andmetele. Ta väitis, et talle tuleks selline juurdepääs anda. Kaebuse esitaja täpsustas, et andmed peaksid sisaldama Euroopa Parlamendi liikmete poolt parlamendilt saadud summasid ning viisi, kuidas neid summasid kasutati nende büroode toimimiseks ja pensionide rahastamiseks parlamendi pensioniskeemi raames.

UURIMINE

Uurimise ulatus

Ombudsman küsis parlamendilt arvamust kaebuse esitaja väite ja väite kohta.

Ta täpsustas siiski, et tema uurimise ulatus piirdub dokumentide või teabega, mis olid olemas kuupäeval, mil parlament lükkas tagasi kaebuse esitaja kordustaotluse dokumentidele juurdepääsu saamiseks.

Euroopa Parlamendi arvamus

Oma arvamuses tuletas parlament kõigepealt meelde teavet, mida ta oli esitanud kaebuse esitajale esialgsete kontaktide ajal parlamendi registriga: Register teatas kaebuse esitajale, et raamatupidamisaruandeid ei ole avaldatud. Ta kirjeldas praegu kehtivat süsteemi, kuna puudub Euroopa Parlamendi liikmete põhimäärus. Ta märkis, et tegemist on hübriidsüsteemiga, mis põhineb Euroopa Parlamendi liikmete palkadel, mida maksavad riiklikud ametiasutused, ning „*erisugustel sekretärihüvitistel, sõidukulude hüvitamisel jne*“, mida parlament maksab oma eelarvest. Kaebuse esitaja sai seejärel koopia sekretärihüvitiste ja sõidukulude hüvitamise eeskirjadest.

Pärast e-kirjade vahetamist teatas register kaebuse esitajale, et parlamendi poolt parlamendiliikmetele tehtud maksetega seotud teave on lisatud andmebaasi. Teavet koguti üksnes raamatupidamise eesmärgil ning seda ei avaldatud ega levitatud, välja arvatud asjakohastes eeskirjades sätestatud auditeerimisasutustele või institutsioonidele.

Lisaks hüvitisi käsitlevatele eeskirjadele esitas parlament kaebuse esitajale sekretäri ja muude hüvitistena parlamendiliikmetele makstud summade kogusumma. Parlamendi sõnul soovis kaebuse esitaja siiski saada iga parlamendiliikme kohta iga hüvitise eest saadud summade jaotust (näiteks assistentidele tegelikult makstud palgad) ja parlamendiliikmete tegevusega seotud reiside üksikasju. Parlament väitis, et ta on jätkuvalt seisukohal, et nende arvandmete üksikasjalik jaotus on hõlmatud määruse 1049/2001 artikli 4 lõike 1 punktiga b, sest need raamatupidamisdokumendid ei puuduta mitte ainult Euroopa Parlamendi liikmeid, vaid ka kolmandaid isikuid, näiteks assistente, kelle suhteid Euroopa Parlamendi liikmetega reguleerib eraõiguslik leping. Parlament väitis, et tal ei ole lubatud sellesse suhtesse sekkuda ja ta piirdus raamatupidaja rolliga.

Kaebuse esitaja väite kohta, et Malta parlamendisaadikud peaksid alluma Malta maksumaksjate kontrollile, väitis parlament, et parlamendiliikmete suhtes kohaldatakse erikontrolli, mille viisid läbi organid, kes vastutavad selle eest, kas nende finantsjuhtimine vastab kehtivatele eeskirjadele. Avalik kontroll Euroopa avaliku sektori vahendite nõuetekohase kasutamise üle

tagati eelarvekontrollikomisjoni ja kontrollikoja tehtud mõjusate audititega. Vastavalt Euroopa Parlamendi kodukorra artiklile 74 kontrolliti parlamendiliikmete hüvitisi eelarve täitmisele heakskiidu andmise menetluse raames.

Lisaks tuletas parlament meelde, et kodukorra artikli 5 lõikes 3 on sätestatud, et parlamendiliikmetel ei ole juurdepääsu teiste parlamendiliikmete isiklikele toimikutele ja kontodele. Kuna teistele parlamendiliikmetele ei antud sellist juurdepääsu, väitis parlament, et seda keelduti *a fortiori* väljastpoolt parlamenti pärit isikutele, näiteks kaebuse esitajale.

Parlament lisas, et kaebuse esitajal on lisaks võimalik saada Interneti kaudu otsene juurdepääs viie Malta parlamendisaadiku majanduslike huvide deklaratsioonile.

Kaebuse esitaja tähelepanekud

Kaebuse esitajalt märkusi ei saadud.

Ombudsmani poolt toimikuga tutvumine

Kuni selle ajani saadud teabe põhjal alustas ombudsman kaebuse esialgset hindamist. Ta märkis, et kuigi oleks võinud väita, et kaebuse esitaja taotlus puudutas juurdepääsu teabele, mitte dokumentidele, tuginesid nii kaebuse esitaja kui ka parlament oma arutluskäigus määrusele 1049/2001.

Parlamendi väidete põhjal ei olnud ombudsmanile siiski veel täiesti selge, millised täpselt olid kaebuse aluseks olevad dokumendid või teave.

Seetõttu otsustas ombudsman vastavalt ombudsmani põhikirja artikli 3 lõikele 2 paluda parlamendil anda tema teenistustele juurdepääs nende dokumentidele või teabele.

Euroopa Parlamendi finantsküsimuste peadirektoraadi parlamendiliikmete hüvitiste üksuse juhataja C. võttis 14. detsembril 2006 ombudsmani esindajad vastu. Ta selgitas, et parlamendiliikmetele on ette nähtud nelja liiki hüvitisi, mida tema üksus käsitleb: i) üldkulude hüvitis, ii) parlamendiliikmete assisteerimiskulude hüvitamise hüvitis, iii) reispäevaraha ja iv) nn päevaraha. Ta märkis, et neid hüvitisi käsitlevad andmed on registreeritud kolmes andmebaasis: a) üldkulude andmebaas **INDE**, b) andmebaas nimega **CID** parlamendiliikme assisteerimiskulude hüvitamise hüvitise kohta ja c) andmebaas **MIME** reisi- ja elamiskulude hüvitamiseks.

Näitena ja konfidentsiaalselt näitas C. ombudsmani esindajatele nende kolme andmebaasi väljavõtete väljatrükki üksikute parlamendiliikmete jaoks.

a) Andmebaasi **INDE** väljatrükkidel oli näha asjaomase parlamendiliikme nimi, üldkulude hüvitisena saadud summa, parlamendiliikmete pensioniskeemi sissemaksete summa, mis arvatakse hüvitisest maha, ja parlamendiliikme pangakonto andmed. C. selgitas, et hüvitist makstakse ühekordse summana, mis on kõigi parlamendiliikmete puhul ühesugune, kuid mahaarvatavate pensionimaksete summa varieerus sõltuvalt individuaalsetest teguritest (nt vanus ja valitud skeem) ning ilmselgelt võrdub see parlamendiliikmete pensioniskeemis mitteosalevate parlamendiliikmete puhul nulliga. Ta märkis, et nende summade kindlaksmääramise eest vastutab parlamendi *sotsiaalõiguste* üksus.

Vastuseks ombudsmani esindajate küsimusele, kas põhisummat avalikustati, märkis C., et see ei ole iseenesest avalik, vaid et teatavad meediakanalid avaldasid 2005. aastaks kindlaksmääratud summa.

b) Andmebaasi **CID** väljatrükk näitas summat, mida asjaomane parlamendiliige oli taotlenud oma assistentidele iga kuu maksmiseks. Peale parlamendiliikme nime on väljatrükkidel näidatud assistentide nimed ja summad, mis saadi vastavalt parlamendiliikmega sõlmitud lepingutele. Muudel juhtudel oli assistentide nimede asemel märgitud ettevõtte nimi. C. selgitas, et parlamendiliikmete assistentidega sõlmitud lepingud ei ole tingimata töölepingud, vaid võivad olla ka teenuslepingud. Ta selgitas, et selle hüvitise alusel assistentidele Euroopa Parlamendi liikmete nimel makstavad summad varieeruvad ja nende suhtes kohaldatakse kindlaksmääratud ülemmäära. Väljatrükk näitas iga kuu kohta seda maksimaalset arvu ja selle osa, mida oli sel perioodil kasutatud, samuti kasutamata jäänud summat. C. selgitas, et iga kuu kasutamata eelarvet võib kasutada igal ajal kuni aasta lõpuni, mil see aegub. Ta selgitas ka, et assistentidele maksete tegemiseks vajalikud tõendid on viimase leping parlamendiliikmega ja tõend nende sotsiaalkindlustuskatte kohta. Seejärel teatas ta, et tema üksus ei saanud assistentide palgatõendeid.

Vastuseks küsimusele, kas oleks võimalik teha väljavõtteid andmebaasist, mis ei sisalda assistentide nimesid, märkis C., et tegemist ei ole tavapärase toiminguga, vaid et seda saab teha filtrite või päringuvahendi abil, nagu *Business Objects*.

C) C. selgitas ka, et **MIME** andmebaasist väljatrükkidest nähtub esiteks hüvitis, mida makstakse parlamendiliikmete reise eest päritolukoha ja töökoha vahel, st Brüsselis ja Strasbourgis. Ta märkis, et seda hüvitist maksti ühekordse summana, mis arvutati asjaomase läbitud vahemaa ja valitud transpordivahendi alusel. Kindlasummaline makse hüvitatakse ka juhul, kui tegelikud reisikulud oleksid väiksemad. Lennureiside hüvitamiseks pidid parlamendiliikmed siiski esitada oma pardakaardid. Teiseks näitas andmebaas parlamendiliikme päevaraha, mida makstakse parlamendi heaks töötatud päevade eest. Hr C. selgitas, et see hüvitis määrati nimekirjade alusel, millele parlamendiliikmed kirjutasi alla, kui nad näiteks osalesid komisjonides, mille liikmed nad on. Hüvitise suurus oli iga parlamendiliikme puhul sama. Kolmandaks näitas andmebaas muude sõidukulude hüvitamist, mis C. sõnul tehti tegelikult kantud kulude tõendamise alusel. Ombudsmani esindajatele esitatud näites olid pealkirjad järgmised: lennureisid, „*frais sukeldujad*“ (mitmesugused kulud), hotellikulud ja taksokulud. Üksikasjalikum väljatrükk näitas reisi kuupäevi ja kohti ning kasutatud ühendust. Päevaraha osas oli üksikasjalikum väljatrükk kohalviibinud komisjoni nimi.

C. selgitas, et andmebaas sisaldab ka rohkem üksikasju selliste rubriikide kohta nagu *frais sukeldujad*. Ta kinnitas, et selles andmebaasis puuduvad andmed kolmandate isikute kohta. Näiteks ei olnud võimalik hüvitada assistentide sõidukulusid selle hüvitise alusel.

Vastuseks ombudsmani esindajate küsimusele selle kohta, kas lisaks nendele hüvitistele ja pensionidele tegi parlament parlamendiliikmetele muid makseid, märkis C., et see ei ole nii tema tasandil, vaid et *sotsiaalõiguste* üksus maksis ka ravikulusid ning keele- ja arvutikursusi.

Lisaks võib teiste peadirektoraatide avansikontode ametnikel olla mõnikord õigus teha Euroopa Parlamendi liikmetele välismaal toimuvate lähetuste ajal ettemakseid. C üksus peaks need hiljem siiski kontrollima ja heaks kiitma.

Kontrolliaruanne saadeti kaebuse esitajale ja parlamendile.

Kaebuse esitaja tähelepanekud

Kontrolliaruannet kommenteerides kinnitas kaebuse esitaja, et tema taotlus juurdepääsuks dokumentidele oli seotud nelja liiki saastekvootidega, mis registreeriti kolmes andmebaasis, mida ombudsmani esindajad olid kontrollinud. Ta kordas oma seisukohta, et andmebaasides sisalduv teave tuleks avalikustada, sest Euroopa maksumaksjatel on õigus kontrollida oma sissemaksete kasutamist. Lisaks andsid Malta parlamendiliikmed Malta valijatele aru selle eest, kuidas nad kulutasid oma ülesannete täitmiseks Euroopa eelarvest saadud raha.

Kaebuse esitaja rõhutas ka seda, et nagu C. märkis, oli võimalik avaldada üksikasjalikku teavet parlamendiliikmete poolt nende assistentidele tehtud maksete kohta, avaldamata viimaste nimesid. Selline toimimisviis võimaldaks taotletud teavet avaldada ilma määruse 1049/2001 artikli 4 lõike 1 punkti b rikkumata. Ta väitis, et arvestades, et kolmes andmebaasis sisalduva üksikasjaliku teabe võib avalikustada ilma kolmandate isikute nimesid avaldamata, ei läinud juurdepääsutaotlus kaugemale määruse 1049/2001 kohaldamisalast.

Kaebuse esitaja palus ombudsmanil kaaluda, kas taotletud teabe avaldamine võib kahjustada asjaomaste isikute eraelu puutumatust või isikupuutumatust, ning teha kindlaks, kas see võib tõsiselt kahjustada nende kaitstavaid huve.

Kaebuse esitaja lisas, et kui dokumendi osad ei ole kättesaadavad, tuleks ülejäänud dokument avalikustada.

Ombudsmani konsulteerimine Euroopa Andmekaitseinspektoriga *Ombudsmani kaalutlused*

Pärast kaebuse esitaja ja parlamendi poolt talle esitatud teabe hoolikat analüüsi leidis ombudsman, et käesolev juhtum jätab ruumi lahknevatele seisukohtadele andmekaitse-eeskirjade õige tõlgendamise ja kohaldamise suhtes. Täpsemalt oli vaja leida tasakaal avatuse ja eraelu puutumatuse õiguse vahel, mida Euroopa andmekaitseinspektor arutas oma taustdokumendis üldsuse juurdepääsu kohta dokumentidele ja andmekaitse kohta (3).

Seetõttu otsustas ombudsman vastavalt Euroopa andmekaitseinspektori ja ombudsmani vahelise vastastikuse mõistmise memorandumi C ja D osale (4) konsulteerida Euroopa Andmekaitseinspektoriga. Seetõttu küsis ombudsman Euroopa andmekaitseinspektorilt arvamust küsimuses, kas ja millises ulatuses võib kaebuse esitaja nõutud andmeid avaldada.

Ombudsman märkis eelkõige, et parlament väitis, et teatavaid dokumente ei saa avaldada, sest need sisaldasid kolmandate isikute isikuandmeid, eelkõige parlamendiliikmete assistentide nimesid. Näib siiski, et parlament ei kaalunud võimalust anda osaline juurdepääs sellistele andmetele, näiteks kustutades assistentide nimesid. Assistentidele tehtavate maksetega seoses ilmnes ka, et sellised maksed, mida tehakse iga kuu vastava parlamendiliikme nimel,

varieeruvad teatava kindla ülemmäärani. Ombudsmani esindajaid teavitati, et selle hüvitise iga kuu kasutamata eelarvet võib kasutada igal ajal kuni selle aasta lõpuni, mil see aegub. Seetõttu võiks küsida, kas ei oleks võimalik anda juurdepääsu vähemalt teatavatele koondandmetele, näiteks teabele, kas ja mil määral Euroopa Parlamendi liikmed on selle aasta jooksul oma eelarvest ära kasutanud. Lisaks, mis puudutab parlamendiliikmed ise, siis ei tundunud parlament kaaluvat, kas juhul, kui kõnealused dokumendid sisaldavad parlamendiliikmete kohta tundlikke andmeid, küsiks parlament neilt arvamust andmete võimaliku avalikustamise mõju kohta.

Euroopa andmekaitseinspektori vastus

Oma vastuses tuletas Euroopa andmekaitseinspektor meelde, et ta oli oma taustdokumendis põhjalikult arutanud olukordi, kus institutsioon teeb otsuse taotluse kohta üldsuse juurdepääsuks isikuandmeid sisaldavatele dokumentidele. Euroopa andmekaitseinspektor väitis, et sellistes olukordades pidi institutsioon võtma arvesse nii üldsuse juurdepääsuõiguse kui ka andmekaitseõiguse põhiolendust. Tulemuseks oli tasakaalustatud lähenemine. Sageli ei olnud siiski selge, kas isikuandmetele tuleb teatavatel asjaoludel anda üldsuse juurdepääs.

Seda arvesse võttes tegi Euroopa andmekaitseinspektor kõnealuse juhtumi kohta mitu tähelepanekut.

Esiteks märkis ta, et tuleb arvesse võtta, et kohtuasi käsitles peamiselt Euroopa Parlamendi liikmete isikuandmeid. Kuigi Euroopa Parlamendi liikme seisukoht ei tähendanud, et sellisel ametikohal olevatel isikutel tuleks keelduda oma eraelu puutumatuse kaitsest, pidi läbipaistvas ja demokraatlikus ühiskonnas olema põhikaalutlus see, et üldsusel on õigus saada teavet oma käitumise kohta. Euroopa Parlamendi liikmed pidid olema teadlikud sellest avalikust huvist. Käesoleval juhul oli see veelgi ilmselgem, sest see puudutas Euroopa Parlamendi liikmetele usaldatud avaliku sektori vahendite kulutusi. Euroopa andmekaitseinspektor märkis, et liidetud kohtuasjades C-465/00, C-138/01 ja C- 139/01: *Österreichischer Rundfunk jt* (5) on Euroopa Kohus sõnaselgelt tunnustanud eesmärki kontrollida riiklike vahendite nõuetekohast kasutamist eraelu puutumatuse riive õigustusena.

Lisaks märkis Euroopa andmekaitseinspektor, et parlamendiliikmete assistentide isikuandmete osas peab tulemus olema nüansseeritud. Sellega seoses väitis ta, et kuigi ka selles osas on ülekaalukas üldsuse õigus saada teavet, on siiski vaja erandeid, mille eesmärk on kaitsta assistentide õigustatud huve. Euroopa andmekaitseinspektori sõnul võib selle näiteks olla see, et assistendi nime avalikustamine seoses parlamendiliikmega, kelle heaks ta töötas, võib paljastada assistendi poliitilised vaated. Tegemist oli delikaatsete andmetega määruse 45/2001 artikli 10 tähenduses. Euroopa andmekaitseinspektor märkis, et esmapilgul kaitseb assistentide õigusi piisavalt lahendus, mille ombudsman oma kaalutlustes välja pakkus, nimelt assistentide nimede kustutamine. Euroopa andmekaitseinspektor leidis ka, et kui see lahendus ei vasta konkreetsetel põhjustel andmesubjektide õigustatud huvidele, võib kaaluda juurdepääsu koondandmetele, nagu ombudsman on maininud.

Seoses võimalusega küsida parlamendiliikmetelt arvamust andmete võimaliku avaldamise mõju kohta märkis Euroopa andmekaitseinspektor, et üldiselt toetas ta täielikult selle võimaluse kasutamist. Ta lisan siiski, et käesoleval juhul ei ole ta veendunud, et see on kasulik, kuna see

puudutab Euroopa Parlamendi liikmeid ennast puudutavaid andmeid. Kokkuvõttes märkis Euroopa andmekaitseinspektor, et näib olevat ilmne, et need andmed tuleb avalikustada. Ta leidis siiski, et oleks kasulik küsida assistentidega seotud andmete võimaliku avalikustamise mõju kohta.

Ombudsman edastas Euroopa Andmekaitseinspektori vastuse koopiad Euroopa Parlamendile ja kaebuse esitajale.

Parlamendi märkused

Parlament vastas, et on andmekaitseinspektori arvamust põhjalikult analüüsinud. Siiski juhtis ta taas ombudsmani tähelepanu argumentidele, mille ta esitas oma arvamuses käesoleva juhtumi kohta. Parlament rõhutas, et on oluline meelde tuletada, et nagu juhatus märkis oma otsuses kaebuse esitaja juurdepääsutaotluse kohta, viidi riiklike vahendite kasutamise auditid läbi nii asutusesiselt kui ka väljaspool institutsiooni. Parlament märkis, et selliseid auditeid peavad tegema sõltumatud organisatsioonid, näiteks Euroopa Kontrollikoda, ning kooskõlas institutsiooniliste menetlustega, mis tagavad nii avalike vahendite kasutamist reguleerivate eeskirjade kui ka parlamendiliikmete tegutsemisvabaduse järgimise.

Kaebuse esitaja tähelepanekud

Oma tähelepanekutes Euroopa Andmekaitseinspektori vastuse ja Euroopa Parlamendi märkuste kohta selle vastuse kohta rõhutas kaebuse esitaja veel kord, et tema kaebuses käsitletavad põhimõtted on läbipaistvus ja vastutus. Ta nõustus, et sise- ja välisauditid tuleb läbi viia kooskõlas institutsiooniliste menetlustega. Siiski tuli tagada, et parlamendiliikmeid saaks nende valijaskonna tegevuse eest vastutusele võtta. Kaebuse esitaja lisas, et kuna Euroopa Parlamendi liikmed kuuluvad Euroopa kõige kõrgematesse esindajatesse, on neil õigus saada head professionaalset tasu. Siiski leidis ta, et avalikkusel on õigus teada, millised on need määrad.

Kaebuse esitaja märkis, et tal on hea meel märkida, et Euroopa andmekaitseinspektor oli jõudnud järeldusele, et parlamendiliikmeid ennast puudutavad andmed tuleb avalikustada. Ta nõustus täielikult Euroopa andmekaitseinspektori arvamusega, et parlamendiliikmed peavad olema teadlikud üldsuse huvist saada teavet oma käitumise kohta ning et see oli tema puhul veelgi ilmsem, sest see puudutab avaliku sektori vahendite kulutamist. Kaebuse esitaja tänas ombudsmani selle juhtumiga seotud jõupingutuste eest.

OMBUDSMANI SOOVITUSE PROJEKT

Ombudsmani kaalutlused

1. Ombudsman märkis, et nii kaebuse esitaja kui ka parlament tuginesid käesolevas asjas määruse 1049/2001 sätetele, mis käsitlevad juurdepääsu *dokumentidele*, kuigi oleks võinud väita, et kaebuse esitaja taotlus puudutas juurdepääsu *teabele*. Seetõttu tugines ombudsman oma kaalutlustes üksnes dokumentidele juurdepääsu käsitlevatele õigusaktidele.

2. Ombudsman märkis ka, et seisukoht, mille Euroopa andmekaitseinspektor võttis, kui ombudsman temaga selle juhtumi suhtes konsulteeris, oli üldjoontes sarnane tema järjekindlale seisukohale seoses üldsuse juurdepääsuga dokumentidele. Käesoleval juhul pidid läbipaistvuse standardid olema eriti kõrged, arvestades, et need puudutasid esiteks selliste riiklike vahendite

kasutamist, millesse kodanikud oma maksude kaudu panustavad, ja ii) nende kodanike valitud esindajate käitumist.

3. Mis puudutab parlamendi argumente andmete avalikustamise vastu, siis leidis ombudsman, et ta peab tegema vahet Euroopa Parlamendi liikmetel endil ja kolmandatel isikutel.

4. Nagu Euroopa andmekaitseinspektor selgelt märkis, pidid parlamendiliikmed olema teadlikud avalikust huvist oma käitumise vastu, eriti kui selline käitumine on, nagu käesoleval juhul, seotud riiklike vahendite kasutamisega. Seetõttu leidis ombudsman, et juhtumi selles aspektis peaks avatus olema ülimuslik määruse 1049/2001 artikli 4 lõike 1 punktis b sätestatud õiguse suhtes eraelu puutumatusele.

5. Seoses parlamendi argumendiga, et eelarvekontrollikomisjoni ja kontrollikoja erikontrollid tagasid avaliku sektori vahendite nõuetekohase kasutamise, tuletas ombudsman meelde, et määrus 1049/2001 ei kohusta taotlejaid põhjendama oma dokumentidele juurdepääsu taotlust. Seetõttu leidis ombudsman, et taotlust läbi vaatava institutsiooni argument, et sama eesmärk, mida hageja soovib saavutada, taotledes juurdepääsu teatud dokumentidele, võib saavutada muul viisil. Seetõttu leidis ombudsman, et parlamendi viide vastutavate organite finantskontrollidele ei ole käesoleva juhtumi kontekstis asjakohane.

6. Ombudsman märkis ka, et parlament viitas lisaks oma kodukorra artikli 5 lõikele 3, milles on sätestatud, et parlamendiliikmetel ei tohi olla juurdepääsu teiste parlamendiliikmete isiklikele toimikutele ja kontodele. Parlament asus seisukohale, et kuna teistele parlamendiliikmetele ei võimaldatud sellist juurdepääsu, on see *a fortiori* keelatud väljastpoolt parlamenti pärit isikutele. Ombudsman tuletas meelde, et parlamendi kodukorra on vastu võtnud parlament ise, et korraldada parlamendi sisemist toimimist. Ta leidis, et neid ei saa kohaldada otse parlamendi suhetele kodanikega. Seega ei tundunud need olevat sobiv õiguslik alus kaebuse esitaja juurdepääsutaotluse tagasilükkamiseks.

7. Ombudsman leidis seega, et parlamendi esitatud argumendid ei ole veenvad ja seetõttu ei ole põhjendatud parlamendi keeldumine anda kaebuse esitajale juurdepääs tema taotletud andmetele, kuivõrd need puudutavad üksnes Euroopa Parlamendi liikmeid. See kujutas endast haldusomavoli.

8. Seoses parlamendiliikmete assistentidega seotud isikuandmetega tuletas ombudsman meelde, et oma kirjas Euroopa Andmekaitseinspektorile märkis ta, et parlament ei ole ilmselt kaalunud võimalust anda osaline juurdepääs selliseid isikuandmeid sisaldavatele dokumentidele, näiteks kustutades assistentide nimed. Euroopa andmekaitseinspektor kinnitas, et assistentide nimede kustutamine kaitseks piisavalt nende õigusi, välja arvatud juhul, kui on konkreetsed põhjused, miks see lahendus ei vasta nende õigustatud huvidele. Seetõttu leidis ombudsman, et parlament ei oleks pidanud assistentide nimesid avalikustama. Siiski oli haldusomavoli see, kui ta ei kaalunud võimalust anda osaline juurdepääs assistentide isikuandmeid sisaldavatele dokumentidele, näiteks assistentide nimede kustutamise teel.

9. Nende kaalutluste põhjal tegi ombudsman individuaalsetes andmebaasides sisalduvate

andmete kohta järgmised järeldused:

INDE üldkulude andmebaas ei sisaldanud andmeid muude isikute kohta peale Euroopa Parlamendi liikmete endi. Ombudsman pidas ilmseks, et kõigile parlamendiliikmetele nende üldkulude eest makstud kindlasummaline summa tuleks avalikustada, kui see ei ole juba avalik. Loomulikult ei tohiks avalikustada parlamendiliikmete pangakonto andmeid, mis on esitatud ka selle andmebaasi väljavõtetel.

Seoses Euroopa Parlamendi liikmete pensioniskeemi jaoks ette nähtud kindlasummalistest maksetest tehtavate mahaarvamistega märkis ombudsman, et Euroopa andmekaitseinspektor ei olnud seda küsimust kommenteerinud. Siiski tuleb märkida, et ombudsman tegeles veel ühe kaebusega, mis puudutas üldsuse juurdepääsu kõigi parlamendiliikmete nimekirjale, kes osalevad parlamendiliikmete pensioniskeemis (6). Ombudsmani uurimine selle juhtumi kohta oli veel pooleli. Seetõttu leidis ta, et enne kui ta esitab soovitusel küsimuses, kas parlament peaks võimaldama juurdepääsu andmetele, mis on seotud üksikute parlamendiliikmete osalemisega parlamendiliikmete pensioniskeemis, peaks ta ootama selle kohtuasja tulemust.

Mis puudutab **CID** andmebaasi, milles on registreeritud parlamendiliikme assisteerimiskulude hüvitamise hüvitised, siis leidis ombudsman, et assistentide nimesid ei tohiks avalikustada. Ombudsmani arvates ei tundunud siiski olevat ühtegi konkreetset põhjust, nagu on maininud Euroopa andmekaitseinspektor, mis nõuaks täiendavat anonüümimist lisaks assistentide nimede kustutamisele. Seetõttu leidis ombudsman, et kuna puuduvad konkreetset põhjust sellise avalikustamise vastu, tuleks võimaldada juurdepääs andmebaasi asjakohastele väljavõtetele, välja arvatud viited assistentide nimedele, mis tuleks kustutada.

Seoses **MIME** andmebaasiga, milles on registreeritud parlamendiliikmete sõidu- ja elamiskulud, märkis ombudsman, et Euroopa Parlamendi esindaja kinnitas, et andmebaas ei sisaldanud andmeid kolmandate isikute kohta. Seetõttu leidis ta, et selles andmebaasis sisalduvatele andmetele tuleks anda täielik juurdepääs.

10. Eespool esitatud kaalutluste põhjal järeldas ombudsman, et parlament lükkas ekslikult tervikuna tagasi kaebuse esitaja taotluse juurdepääsuks tema andmebaasides **INDE**, **CID** ja **MIME** sisalduvatele andmetele. See kujutas endast haldusomavoli.

Soovituse projekt

Eelnevate kaalutluste põhjal esitas ombudsman kooskõlas Euroopa Ombudsmani põhikirja artikli 3 lõikega 6 Euroopa Parlamendile järgmise soovitusel projekti:

„Parlament peaks i) vaatama läbi kaebuse esitaja taotluse juurdepääsuks andmetele, milles on üksikasjalikult välja toodud Malta parlamendiliikmete hüvitised, ja ii) andma kaebuse esitajale juurdepääsu nende andmetele vastavalt eespool esitatud kaalutlustele.“

Parlamendi üksikasjalik arvamus

Oma üksikasjalikus arvamuses rõhutas parlament, et parlamendiliikmed peavad saama täita oma volitusi täiesti sõltumatult, mida tuleb kaitsta igasuguse põhjendamatu surve eest. Ta juhtis tähelepanu sellele, et nende tagasivalimine on kodanike tegevuse ja tegevuse lõplik kontroll. Võttes arvesse elatustaseme erinevusi Euroopa tasandil, mis pärast viimast laienemist olid

muutunud veelgi silmatorkavamaks, otsustas parlament maksta parlamendiliikmetele lisaks riiklike ametiasutuste makstavale palgale ka teatavaid hüvitisi. Selliste hüvitiste eesmärk oli ühtlustada parlamendiliikmete töötingimusi ning tagada nende poliitiline ja rahaline sõltumatus.

Parlament märkis, et ta hindab argumenti, et läbipaistvas ja demokraatlikus ühiskonnas on üldsusel õigus saada teavet avaliku sektori tulude kasutamise kohta, käesoleval juhul Euroopa Parlamendi liikmetele usaldatud riiklike vahendite kohta. Sellest tulenevalt teatas ta ombudsmanile, et parlamendi läbipaistvuspoliitika parandamiseks seoses Euroopa Parlamendi liikmete hüvitiste süsteemiga ja kooskõlas eri liikmesriikides kindlaks tehtud parimate tavadega otsustas juhatus avaldada oma veebisaidil a) teabe parlamendiliikmete kulude hüvitamise ja toetuste maksmise eeskirja (PEAM) ja b) summade kohta, millele parlamendiliikmetel on õigus eri rubriikides. Selle väljaandega, mis sisaldab teavet kõigi muudatuste kohta summades või eeskirjades kohe pärast nende toimumist, oleks lisatud kergesti kättesaadav ja kodanikusõbralik selgitus iga hüvitise eesmärgi ja kasutamise kohta.

Üldkulude hüvitise kohta märkis parlament, et kõik parlamendiliikmed said sama kindlasummalist igakuist üldkulude hüvitist, mille juhatus vaatas igal aastal läbi ja mille suurus on praegu 4052 eurot. Taotluse korral võivad kodanikud saada teavet igal aastal kindlaksmääratud summa kohta. Kavandatav ettepanek avaldada teave hüvitiste kohta Euroopa Parlamendi veebisaidil muudaks selle näitaja üldsusele vahetult kättesaadavaks. Parlament oli seisukohal, et ta vastab seega ombudsmani taotlusele seoses seda liiki hüvitistega.

Seoses parlamendiliikme assisteerimiskulude hüvitamise hüvitisega märkis parlament, et igal parlamendiliikmel on õigus saada seda liiki igakuist hüvitist kuni 16 914 EUR ulatuses, et katta ühe või mitme assistendi töötamisest või teenuste kasutamisest tulenevad kulud. Ta märkis, et vastavalt Euroopa Parlamendi kodukorra XV lisa punkti 1.3 viimasele taandele tuleb parlamendiliikmete assistentide nimekiri teha üldsusele vahetult kättesaadavaks. Assistentide nimed olid tegelikult parlamendi veebisaidil juba kättesaadavad ja neid sai otsida kas otse või seoses parlamendiliikmete nimedega. Seega kahjustaks parlamendiliikme assisteerimiskulude hüvitamist käsitlevate dokumentidega tutvumise võimaldamine isegi siis, kui assistentide nimed on kustutatud, assistentide õigust eraelu puutumatusele, sest mõlema teabeallika ristviitamine näitaks üksikasju üksikute assistentide isikliku sissetuleku kohta. Järelikult ei piisa nende nimede kustutamisest nende kaitsmiseks.

Parlament lisas, et vastavalt Euroopa Kohtu otsusele Rechnungshofi *kohtuasjas* (7) peab isikuandmete töötlemine, mis seisneb füüsilistele isikutele tehtavate maksetega seotud andmete edastamises kolmandatele isikutele, selleks, et need oleksid õiguspärased, olema vajalik ja asjakohane taotletava üldise huvi eesmärgi saavutamiseks. Käesoleval juhul kujutas riiklike kulutuste kontroll endast kaitstavat avalikku huvi. Assistentide nimede või nende andmete avaldamine, mis võimaldasid identifitseerimist mahaarvamise teel, ei olnud kõnealuse avaliku huvi teostamiseks vajalik määruse 45/2001 artikli 5 punkti a tähenduses.

Seoses sõidukulude ja päevarahaga tuletas parlament meelde, et kui parlamendiliige osales Euroopa Parlamendi ühe organi ametlikul koosolekul ELis, arvutati reisipäevaraha summa transpordiliigi ning elukoha ja töökoha vahelise vahemaa alusel edasi-tagasi reisi kohta. Teave

arvutusmeetodite ja asjaomaste summade kohta tehakse kättesaadavaks parlamendi veebisaidil pärast juhatuse otsust.

Parlament väitis, et tuleb leida sobiv tasakaal kahe erineva avaliku huvi vahel ühelt poolt tagada parlamendiliikmete mandaadi vaba kasutamine ja teiselt poolt tõhus kontroll avaliku sektori kulutuste üle. Parlament oli seisukohal, et reisipäevaraha rubriigis saadud summade nominaalse jaotuse avalikustamine võib parlamendiliikmetele kaasa tuua tõsiseid tagajärgi. Tõepoolest, kui need dokumendid muutuvad kättesaadavaks, võiks teha järeldusi parlamendiliikme poliitilise tegevuse ja tema teabeallikate kohta. Selline uurimine nende mandaadi täitmisel võib olla vastuolus Euroopa Parlamendi kodukorra artiklis 2 sätestatud põhimõttega, mille kohaselt parlamendiliikmed peavad täitma oma mandaati sõltumatult.

Päevaraha kohta märkis parlament, et parlamendiliikmetel on õigus kindlasummalisele hüvitisele, mis on praegu 287 eurot päevas parlamendi organite ametlikel koosolekutel osalemise eest. See hüvitis oli ette nähtud majutus- ja toitlustuskulude ning muude riigis viibimise ajal tekkinud kulude katmiseks. Ta lisas, et see teave tehakse pärast juhatuse otsust kättesaadavaks parlamendi veebisaidil.

Mis puudutab vajadust tasakaalustada andmekaitset ja kontrolli avaliku sektori kulutuste üle, siis kordas parlament üldiselt, et käesolev kaebus puudutab peamiselt parlamendiliikmete isikuandmeid, mida tuli töödelda kooskõlas määrusega 45/2001. Ühenduse kohtute praktika kohaselt kujutab isikuandmeid sisaldavale dokumendile üldsuse juurdepääsu võimaldamine endast isikuandmete töötlemist määruse 45/2001 artikli 2 tähenduses ning institutsioonide kohustus anda juurdepääs dokumentidele kujutab endast õiguslikku kohustust töödelda isikuandmeid määruse 45/2001 artikli 5 punkti b tähenduses. Selle artikli 5 punkti b kohaselt võib isikuandmeid töödelda, kui „*töötlemine on vajalik vastutava töötleja seadusjärgse kohustuse täitmiseks*“. Euroopa Kohus on tunnistanud avaliku sektori vahendite nõuetekohase kasutamise jälgimise eesmärgi õigustuseks eraelu puutumatuse rikkumisele, kuid väitis, et töötlemine peaks olema kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega, kui see toimub avalikul eesmärgil (8). Seega tuli avaliku sektori vahendite parima kasutamise tagamise huvi tasakaalustada asjaomaste isikute eraelu puutumatuse õiguse riive tõsidusega.

Parlament märkis, et juhatus on võtnud seisukoha, et Euroopa Parlamendi liikmete isikuandmed, st nende nimed ja summad, mis on kantud üksikisikute eraelu puutumatusega seotud kulude ja hüvitiste maksmist käsitlevatesse avaldustesse, ning et avalikustamine avaldaks asjaomastele isikutele märkimisväärset mõju. Lisaks tuleb märkida, et avaliku sektori vahendite nõuetekohane kasutamine oli käesoleval juhul juba tagatud asjakohaste sise- ja väliskontrollidega. Avalik huvi kulude kontrollimise vastu rahuldati parlamendi eelarvekontrollikomisjoni ja kontrollikoja auditimehhanismide kaudu. Lisaks tuleks tunnistada, et nende auditite käigus austati parlamendiliikmete ja nende assistentide õigust eraelu puutumatusele niivõrd, kuivõrd sise- ja väliskontrollimenetlustes osalevatel ametnikel oli ametisaladuse hoidmise kohustus.

Parlament lisas, et parlamendiliikmeid ei ole kunagi teavitatud sellest, et nende kulude üksikasjad võidakse avalikustada. Selle teabe avaldamine tähendaks selle kasutamist muudel

eesmärkidel kui see, milleks andmeid koguti (määruse 45/2001 artikkel 6). Parlament kordas samuti, et vastavalt kodukorrale ei ole parlamendiliikmetel juurdepääsu teiste parlamendiliikmete isiklikele toimikutele ja kontodele, mis tähendab, et juurdepääsu keelati *a fortiori* väljaspool parlamenti asuvatele isikutele.

Parlament rõhutas, et vastupidi ombudsmani seisukohale ei keeldunud ta juurdepääsu andmisest põhjusel, et eesmärki, mida hageja soovis saavutada dokumentidega tutvumise taotlemisega, on võimalik saavutada muul viisil. Ta piirdus märkusega, et taotluses viidatud ülekaalukas üldine huvi, mis võib õigustada avalikustamist, peab olema erinev üldisest üldisest huvist dokumentidega tutvumise vastu ja see peab olema konkreetne kõnealusele olukorrale (9), mis on taotletava üldise huvi eesmärgi saavutamiseks sobiv.

Kokkuvõttes kinnitas parlament oma arvamust, et selliste dokumentide avalikustamine, mis sisaldavad üksikasju üksikutele parlamendiliikmetele kulude hüvitamise ja toetuste maksmise eeskirjades ette nähtud erinevate hüvitistena makstud summade kohta, oleks ebaproportsionaalne võrreldes määrusega 1049/2001 taotletava eesmärgiga, milleks on administratsiooni aruandekohustus kodanike ees demokraatlikus süsteemis (põhjendus 2). Andmete avaldamine ei olnud vajalik ja oli seega vastuolus määruse 45/2001 artikli 5 punktiga a. Demokraatlikult legitiimse organi, eelarvekontrollikomisjoni ja välisauditi mehhanismi, kontrollikoja olemasolu õigustab järeldust, et parlamendiliikmete kulude üle on olemas tõhusad kontrollivahendid.

Parlament teatas ka, et liikmesriikide parlamentides läbi viidud uurimised näitasid, et üldiselt ei avalikustatud parlamendiliikmetele tegelikult makstud hüvitiste individuaalseid üksikasju ega jaotusi. Parlament lisas ombudsmanile saadetud kirjale tabeli, milles on esitatud tavad, mida ta on leidnud erinevates ELi liikmesriikides ja teatavates väljaspool ELi asuvates riikides.

Parlamendi sõnul avaldas enamik liikmesriikide parlamente oma veebisaitidel lühikirjeldused hüvitistest, mida parlamendiliikmetel on oma mandaadi täitmisel õigus saada, samuti nende hüvitiste eesmärgi ja neid reguleerivate eeskirjade kohta. Asjaolu, et peaaegu ükski liikmesriigi parlament ei esitanud teavet üksikutele parlamendiliikmetele makstavate hüvitiste kohta, näitas siiski, et selline avalikustamine oli üldiselt eraelu puutumatuse ebasoovitav rikkumine. Veelgi enam, pelk asjaolu, et riikide parlamentides esines erinevaid tavasid, nõudis Euroopa Parlamendilt vaoshoitust, et vältida parlamendiliikmete kohustust võtta kasutusele praktika, mis läheb kaugemale sellest, mida nõutakse nende enda liikmesriigis.

Parlament lisas, et loomulikult võivad parlamendiliikmed otsustada, kas nad soovivad avaldada rohkem teavet neile makstavate hüvitiste kohta, kui parlamendi eeskirjad seda nõuavad.

Lisaks märkis parlament, et tuleb meeles pidada, et parlamendiliikmete põhimäärus jõustub 2009. aastal algava Euroopa Parlamendi ametiaja esimesel päeval. Sellega seoses jõustuksid uued rakenduseeskirjad. Eelkõige muutuksid reisikulude hüvitamise ja pensioniskeemi eeskirjad. Seetõttu väitis parlament, et olukorda tuleks uuesti analüüsida, võttes arvesse põhikirja jõustumisest tulenevaid kogemusi.

Kaebuse esitaja tähelepanekud

Kaebuse esitaja jäi oma märkustes oma kaebuse juurde. Ta märkis, et parlament ei ole seni isegi küsinud viielt parlamendiliikmelt, keda see juhtum puudutas, nende arvamust selles küsimuses, kuigi see oleks võinud arutelule lisada rohkem seisukohti. Lisaks ei olnud ta kindlaks teinud, kas parlamendiliikmed olid andnud nõusoleku andmete avaldamiseks vastavalt määruse 45/2001 artikli 5 punktile d.

Kaebuse esitaja rõhutas veel kord, et tema taotlus on avalikes huvides, ning märkis, et ta ei saa usaldada parlamendi siseauditeid. Sellega seoses rõhutas kaebuse esitaja, et hiljuti viidi lõpule üks selline parlamendiliikme assisteerimiskulude hüvitise audit, mis kestis 14 kuud. Seejärel otsustas parlament siiski auditi tulemusi mitte avaldada. Kaebuse esitaja väitis, et Euroopa Parlamendi liige avaldas auditi tulemuste kokkuvõtte omal algatusel ning et see kokkuvõtte viitab mitmesugustele rikkumistele. Seetõttu küsis kaebuse esitaja, milliseid tagatise pakub parlament kodanikele seoses parlamendiliikmete raamatupidamisaruannete läbipaistvuse ja nõuetekohase auditeerimisega.

Kaebuse esitaja palus ombudsmanil võtta kõik võimalikud meetmed, et juhtida oma kaebusele Euroopa Parlamendi liikmete, üldsuse ja Euroopa meedia laiemat tähelepanu, eelkõige määruse 1049/2001 kavandatava reformi taustal, mis tema sõnul piiraks veelgi juurdepääsu dokumentidele. Lisaks palus ta ombudsmanil tagada, et parlament täidaks oma teadaande Euroopa Parlamendi liikmete hüvitiste kohta teabe avaldamise kohta oma veebisaidil ja täidaks seega ombudsmani sellekohase taotluse.

Kaebuse esitaja oli seisukohal, et ühe parlamendiliikme avaldatud siseaudiitori aruande kokkuvõttest nähtub, et praegused parlamendiliikme assisteerimiskulude hüvitise eeskirjad pakuvad võimalust kuritarvitamiseks, võimaldades näiteks Euroopa Parlamendi liikmetel maksta kogu selle hüvitise summa teenuseosutajatele, kuigi neil oli ainult üks registreeritud assistent või isegi mitte, või maksta hüvitist fiktiivsele äriühingule.

Lisaks näitas sama kokkuvõtte, et 26 % auditoriaruande jaoks valimisse kaasatud juhtumitest ei olnud parlamendi administratsioonile esitatud sotsiaalkindlustussüsteemiga liitumise tõendit, mida audiitor ei pidanud kulude hüvitamise ja toetuste maksmise eeskirjaga kooskõlas olevaks. Lisaks sellele maksti assistentidele liiga palju reisi- ja elamiskulusid. Kaebuse esitaja oli seisukohal, et seda kokkuvõtet tuleb arvesse võtta, kui hinnatakse, kas taotletud avalikustamine oli „demokraatlikus ühiskonnas vajalik“.

Kaebuse esitaja märkis ka, et parlament tõlgendas eraelu puutumatuse mõistet väga laialt, mistõttu ta blokeeris igasuguse juurdepääsu parlamendiliikmete kontodele. Tema arvates ei kujutanud tema taotlus endast mingil juhul sekkumist Euroopa Parlamendi liikmete ja nende assistentide eraelu „siseringi“, vaid järgis õiguspärast eesmärki panna parlamendiliikmed avalikult vastutama.

Kaebuse esitaja rõhutas veel kord, et valijad peavad saama kontrollida, kas parlamendiliikmete saavutused nende ametiajal õigustavad rahasummat, mida parlament neile maksis. Vastasel juhul ei saaks valijad demokraatia eeliseid täielikult ära kasutada.

OTSUS

1 Avalikkuse juurdepääs Euroopa Parlamendi liikmetele makstavaid hüvitisi käsitlevatele andmetele *Asjaomased faktid*

1.1 Kaebaja, ajakirjanik, kes töötab Malta nädalalehes *MaltaTäna*, palus Euroopa Parlamendilt juurdepääsu andmetele, mis kirjeldavad parlamendi poolt viiele Malta parlamendiliikmele tehtud makseid. Parlament lükkas kaebuse esitaja taotluse ja kordustaotluse tagasi, väites, et kõnealused dokumendid sisaldasid isikuandmeid vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 45/2001 (üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ühenduse institutsioonides ja asutustes ning selliste andmete vaba liikumise kohta) (10) (edaspidi „määrus 45/2001“) artiklile 2. Parlamendi sõnul rikuks dokumentide avalikustamine kolmanda isiku eraelu puutumatuse huve Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1049/2001 üldsuse juurdepääsu kohta Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele (11) (edaspidi „määrus 1049/2001“) artikli 4 lõike 1 punkti b tähenduses. Lisaks tagati avaliku sektori vahendite nõuetekohane kasutamine eelarvekontrollikomisjoni ja kontrollikoja asjakohaste sise- ja väliskontrollidega. Parlament väitis ka, et kodukorra artikli 5 lõikes 3 on sätestatud, et Euroopa Parlamendi liikmetel ei ole õigust tutvuda teiste parlamendiliikmete isiklike toimikute ja kontodega. Seetõttu tuli *a fortiori* keelata selline juurdepääs isikutele väljaspool parlamenti.

1.2 Oma kaebuses ombudsmanile väitis kaebuse esitaja, et Euroopa Parlamendi liige on avalik-õiguslik isik, kellele maksti nii liikmesriikide valitsustelt kui ka Euroopa fondidest ja seega kaudselt Euroopa maksumaksjatelt. Maksumaksjatel peaks seega olema õigus kontrollida oma sissemaksete kasutamist, omades juurdepääsu Euroopa Parlamendi liikmete kontodele. Ta rõhutas, et avatus tugevdab demokraatia ja põhiõiguste põhimõtteid ning aitab liidu kodanikel osaleda ELi asjades.

Ombudsmani uurimine

1.3 Oma arvamuses jäi parlament oma seisukoha juurde. Ta täpsustas eelkõige, et ta ei saa anda juurdepääsu vaidlusalustele dokumentidele, kuna need puudutavad mitte ainult Euroopa Parlamendi liikmeid, vaid ka kolmandaid isikuid, nagu assistendid, kelle suhteid Euroopa Parlamendi liikmetega reguleerib eraõiguslik leping. Parlament väitis, et tal ei ole lubatud sellesse suhtesse sekkuda ja piirdus seega raamatupidaja rolliga. Samuti väitis ta, et avalik kontroll Euroopa vahendite nõuetekohase kasutamise üle on tagatud eelarvekontrollikomisjoni ja kontrollikoja tehtud tõhusate audititega.

1.4 Ombudsmani talituste kontroll näitas, et kaebuse esitaja taotlus puudutas parlamendiliikmete nelja liiki hüvitisi, mille parlamendi rahanduse peadirektoraat on registreerinud kolmes andmebaasis. Eelkõige on **INDE** andmebaasis kirjendatud üldkulude hüvitised, andmebaasis **CID** kirjendatakse parlamendiliikme assisteerimiskulude hüvitamise hüvitised ning andmebaas **MIME** registreerib parlamendiliikmete reisi- ja elamiskulud. Näitena järgi konfidentsiaalselt näidati ombudsmani esindajatele nende kolme Euroopa Parlamendi liikmete andmebaasi väljavõtete väljatrükke.

- Andmebaasi **INDE** väljatrükkidel oli näha asjaomase parlamendiliikme nimi, summa, mille ta sai üldkulude hüvitiseks, mis maksti ühekordse summana, mis oli kõigi parlamendiliikmete puhul sama, parlamendiliikmete pensioniskeemi sissemaksete summa, mis arvatakse hüvitiseks maha, mis varieerus sõltuvalt individuaalsetest teguritest, ja parlamendiliikme pangakonto

andmed.

- Andmebaasi **CID** väljatrükkid näitasid summat, mida asjaomane parlamendiliige oli taotlenud oma assistendi(de)le iga kuu maksmiseks. Väljatrükkidel on lisaks parlamendiliikme nimele näidatud assistentide nimed ja saadud summad vastavalt parlamendiliikmega sõlmitud lepingutele. Muudel juhtudel oli assistentide nimede asemel märgitud ettevõtte nimi, kuna parlamendiliikmete ja nende assistentide vahel sõlmitud lepingud võivad olla ka teenuslepingud. Selle hüvitise alusel Euroopa Parlamendi liikmete nimel assistentidele makstud summad varieerusid ja nende suhtes kohaldati teatavat kindlat ülemmäära. Väljatrükkid näitasid iga kuu kohta seda maksimaalset eelarvet ja kasutatud osa ning kasutamata jäänud summat. Parlamendi esindaja teatas, et iga kuu kasutamata eelarvet võib kasutada igal ajal kuni aasta lõpuni, mil see aegub.

- Andmebaasi **MIME** väljatrükkidest ilmnis esiteks hüvitis, mida maksti parlamendiliikmete reise eest päritolukoha ja töökoha vahel, st Brüsselis ja Strasbourgis. Seda hüvitist maksti ühekordse summana, mis arvutati asjaomase vahemaa ja valitud transpordivahendi alusel. Kindlasummaline makse hüvitatakse ka juhul, kui tegelikud reisikulud oleksid väiksemad. Lennureiside hüvitamiseks pidid parlamendiliikmed siiski esitama oma pardakaardid. Teiseks näitas andmebaas parlamendiliikme päevaraha, mida makstakse parlamendis töötatud päevade eest ja mis arvutatakse nimekirjade alusel, millele parlamendiliikmed on alla kirjutanud, kui nad osalevad näiteks komisjonides, mille liikmed nad olid. Hüvitise suurus oli iga parlamendiliikme puhul sama. Kolmandaks näitas andmebaas muude reisikulude hüvitamist, mis tehti tegelikult kantud kulude tõendamise alusel. Ombudsmani esindajatele esitatud näites olid pealkirjad järgmised: lennureisid, „*frais sukeldujad*“ (mitmesugused kulud), hotellikulud ja taksokulud. Üksikasjalikum väljatrükk näitas reisi kuupäevi ja kohti ning kasutatud ühendust. Päevaraha osas oli üksikasjalikum väljatrükk kohalviibinud komisjoni nimi. Parlamendi esindaja märkis, et selles andmebaasis puuduvad andmed kolmandate isikute kohta. Näiteks ei olnud võimalik hüvitada assistentide sõidukulusid selle hüvitise alusel.

Euroopa andmekaitseinspektori seisukoht

1.5 Arvestades, et käesolevas asjas oli vaja leida tasakaal avatuse ja eraelu puutumatuse õiguse vahel, konsulteeris ombudsman Euroopa Andmekaitseinspektoriga küsimuses, kas ja millises ulatuses võib kaebuse esitaja nõutud andmeid avaldada. Euroopa andmekaitseinspektor märkis oma vastuses, et kuigi Euroopa Parlamendi liikme seisukoht ei tähenda, et selle positsiooniga isikute eraelu puutumatust ei kaitsta, tuleb põhikaalutluseks pidada seda, et üldsusel on õigus saada teavet oma käitumise kohta. Euroopa Parlamendi liikmed pidid olema teadlikud sellest avalikust huvist. Käesoleval juhul oli see veelgi ilmsem, sest see käsitles Euroopa Parlamendi liikmetele usaldatud avaliku sektori vahendite kulutusi. Seoses võimalusega küsida parlamendiliikmetelt nende arvamust andmete võimaliku avaldamise mõju kohta märkis Euroopa andmekaitseinspektor, et ta ei ole veendunud, et see võimalus on käesoleval juhul kasulik, sest tundus ilmne, et parlamendiliikmeid ennast puudutavad andmed tuleb avalikustada.

Seoses parlamendiliikmete assistente käsitlevate andmetega märkis Euroopa andmekaitseinspektor, et tulemus peab olema nüansseeritud. Kuigi Euroopa andmekaitseinspektor väitis, et üldsuse õigus teabele oli valdav ka nende puhul, leidis ta siiski, et assistentide õigustatud huvide kaitsmiseks on vaja erandeid. Seejärel tõi ta näitena välja, et assistentide nimede avalikustamine seoses parlamendiliikmetega, kelle heaks nad töötasid,

võib paljastada assistentide poliitilised vaated, mis kujutavad endast delikaatseid andmeid määruse 45/2001 artikli 10 tähenduses. Euroopa andmekaitseinspektori sõnul oleks assistentide nimede kustutamine nende õiguste piisav kaitse. Euroopa andmekaitseinspektor leidis ka, et kui see lahendus ei vasta konkreetsetel põhjustel andmesubjektide õigustatud huvidele, võib kaaluda juurdepääsu koondandmetele.

Ombudsmani soovitus projekt

1.6 Pärast juhtumi eri aspektide põhjalikku hindamist jõudis ombudsman järeldusele, et parlament lükkas ekslikult tervikuna tagasi kaebuse esitaja taotluse juurdepääsuks oma andmebaasides **INDE**, **CID** ja **MIME** sisalduvatele andmetele. See kujutas endast haldusomavoli. Seetõttu esitas ta parlamendile soovitus projekt, paludes parlamendil „ i) *vaadata läbi kaebuse esitaja taotlus juurdepääsuks andmetele, milles on üksikasjalikult esitatud Malta parlamendiliikmete hüvitised, ja ii) anda kaebuse esitajale juurdepääs nendele andmetele* “ vastavalt kaalutlustele, mille ta oli talle esitanud.

Parlamendi üksikasjalik arvamus ja kaebuse esitaja tähelepanekud

1.7 Euroopa Parlament teatas oma üksikasjalikus arvamuses ombudsmanile, et vastavalt eri liikmesriikides kindlaks tehtud parimatele tavadele on juhatus otsustanud avaldada oma veebisaidil teabe parlamendiliikmete kulude ja toetuste maksmise eeskirja ning summade kohta, millele parlamendiliikmetel on õigus eri rubriikides. Ta leidis, et ta vastab seega ombudsmani taotlusele üldkulude hüvitise osas. Seoses parlamendiliikme assisteerimiskulude hüvitamise hüvitisega väitis parlament, et isegi kui assistentide nimed oleksid kustutatud, kahjustaks see nende õigust eraelu puutumatusele, sest selle teabe ristviitamine parlamendiliikmete assistentide nimekirjaga, mis on parlamendi veebisaidil juba vahetult kättesaadav, näitaks üksikasju üksikute assistentide isikliku sissetuleku kohta. Reisipäevaraha kohta väitis parlament, et sellest rubriigist saadud summade jaotuse avalikustamisel võivad olla tõsised tagajärjed parlamendiliikmetele, eelkõige seetõttu, et võib teha järeldusi parlamendiliikme poliitilise tegevuse ja tema teabeallikate kohta. Päevaraha kohta makstava kindlasummalise hüvitise summa avalikustatakse parlamendi veebisaidil.

Parlament väitis, et isikuandmete, see tähendab nimede ja üksikandmete eest makstud summade avalikustamine oleks määruse 1049/2001 eesmärgiga võrreldes ebaproportsionaalne. Ta leidis, et avalikustamine ei ole vajalik ja seega vastuolus määruse 45/2001 artikli 5 punktiga a. Lisaks ei olnud Euroopa Parlamendi liikmeid kunagi teavitatud sellest, et nende kulude üksikasjad võidakse avalikustada üldsusele. Lisaks näitas asjaolu, et vaevalt ükski liikmesriigi parlament ei esitanud teavet üksikutele parlamendiliikmetele makstavate hüvitiste kohta, et sellist avalikustamist peeti üldiselt eraelu puutumatuse ebasoovitavaks rikkumiseks. Pelk asjaolu, et riikide parlamentides valitsesid erinevad tavad, nõudis Euroopa Parlamendilt vaoshoitust, et vältida parlamendiliikmete kohustust võtta kasutusele praktika, mis läheb kaugemale sellest, mida nõutakse nende enda liikmesriigis.

Parlament juhtis tähelepanu ka sellele, et üksikud parlamendiliikmed võivad muidugi otsustada avalikustada rohkem teavet, kui parlamendi kodukorras nõuti. Ta lisas, et kui parlamendiliikmete põhimäärus jõustub 2009. aastal, jõustuvad ka uued rakenduseeskirjad sõidukulude hüvitamise ja pensioniskeemi kohta. Seetõttu väitis parlament, et olukorda tuleks uuesti analüüsida, võttes arvesse põhikirja jõustumisega tõenäoliselt kaasnevaid kogemusi.

1.8 Kaebuse esitaja jäi oma märkustes oma kaebuse juurde. Ta juhtis ombudsmani tähelepanu parlamendi siseaudiitori koostatud siseauditi aruande kokkuvõttele, mille tegi kättesaadavaks üks Euroopa Parlamendi liige ja mis kaebuse esitaja sõnul tõendas, et kehtivad eeskirjad pakuvad parlamendiliikmetele võimalust kuritarvitamiseks. Ta väitis, et kokkuvõtet tuleks arvesse võtta, kui hinnatakse, kas taotletud avalikustamine on „demokraatlikus ühiskonnas vajalik“. Kaebuse esitaja oli seisukohal, et parlament tõlgendas eraelu puutumatus mõistet liiga laialt. See parlamendi seisukoht kinnitas, et avalik kontroll on tõepoolest vajalik selleks, et valijad saaksid hinnata parlamendiliikmete tulemusi. Kaebuse esitaja juhtis tähelepanu ka sellele, et parlament ei ole kunagi küsinud viielt Malta parlamendiliikmelt nende arvamust ega teinud kindlaks, kas nad on andnud nõusoleku andmete avaldamiseks. Ta palus ombudsmanil võtta kõik võimalikud meetmed, et juhtida sellele juhtumile Euroopa Parlamendi liikmete, avalikkuse ja meedia laiemat tähelepanu. Samuti palus ta ombudsmanil kontrollida, kas parlament on täitnud oma teadaande, et ta teeb teatava teabe kättesaadavaks oma veebisaidil.

Ombudsmani hinnang

1.9 Ombudsman leiab, et käesolevas asjas kaebuse esitaja tõstatatud küsimusi võiks teoreetiliselt tõlgendada kolmest peamisest aspektist, st läbipaistvuse, finantsvastutuse ja poliitilise vastutuse põhimõtetest. Läbipaistvuse põhimõte on osa hea halduse põhimõtetest, mida ombudsman peab püüdma tagada. Mis puudutab teist neist põhimõtetest, siis see, kuidas parlamendiliikmed kasutavad riiklikke vahendeid, tõstatab küsimuse, kas asjaomaseid kulusid on nõuetekohaselt arvesse võetud. Ombudsman on seisukohal, et see kontroll on Euroopa Parlamendi sisekontrolliasutuste ja kontrollikoja esmane vastutus. Poliitilise vastutuse põhimõtte osas on ombudsman seisukohal, et see küsimus kuulub parlamendi ja parlamendiliikmete ainupädevusse. Parlamendil ja Euroopa Parlamendi liikmetel on keskne roll Euroopa Liidu toimimises ning kontrolli- ja institutsioonilise tasakaalu süsteemis ning nad tegutsevad lõppkokkuvõttes valijate endi kontrolli all.

1.10 Seetõttu tuleb kõigepealt rõhutada, et käesolev uurimine puudutab üksnes küsimust, kas parlament on käesoleval juhul järginud läbipaistvuse põhimõtet seoses üldsuse juurdepääsuga kõnealustele andmetele. Ombudsman tuletab veel kord meelde, et nii parlament kui ka kaebuse esitaja tuginesid oma põhjendustes *dokumentidele* juurdepääsu käsitlevale määrusele 1049/2001. Arvestades, et parlament nõustus vaatama kaebuse esitaja taotluse läbi käesoleva määruse alusel dokumentidele juurdepääsu taotlusena (ja mitte näiteks teabenõudena), tuleb kohaldada käesolevas määruses sätestatud menetlusi ja kriteeriume. See tähendab ka seda, et kaebuse esitaja taotluse võib õiguspäraselt tagasi lükata üksnes määruses sätestatud eranditena.

1.11 Euroopa Parlament viitas oma üksikasjalikus arvamuses uuringule liikmesriikide tavade kohta seoses juurdepääsuga liikmesriikide parlamentide liikmetele makstavatele hüvitistele. Ombudsman märgib, et parlamendi esitatud uuringust ilmneb, et suur hulk liikmesriikide parlamente ei anna tõepoolest teavet oma liikmetele tehtud individuaalsete maksete kohta, kuid samast allikast ilmneb ka, et seitsme riigi parlamendid võimaldavad sellele teabele juurdepääsu ja et veel kaheksa parlamendi puhul, kellest kolm näivad olevat vastanud varasemale uuringule 2002. aastal, ei ole tulemusi esitatud, mis näitab, et nad andsid juurdepääsu kõnealusele teabele. Parlament väitis, et pelk asjaolu, et riikide parlamentides on erinevad tavad, nõudis parlamendipoolset vaashoitust, et vältida parlamendiliikmete kohustust võtta kasutusele

praktika, mis läheb kaugemale sellest, mida nõutakse nende endi liikmesriikides. Küsimus, kas käesoleval juhul tuleb võimaldada juurdepääs või mitte, on siiski küsimus, mis tuleb lahendada üksnes liidu tasandil ja ainult liidu õiguse kohaldamisel. Parlamendi esitatud teave liikmesriikide tasandil rakendatud tavade kohta, kuigi see on väärtuslik võrdlusandmete allikana, ei saa seega õigustada kaebuse esitaja taotluse tagasilükkamist põhjustel, mis ei kuulu määruses 1049/2001 sätestatud erandite alla.

1.12 Ombudsman võtab samuti teadmiseks parlamendi avalduse, mille kohaselt tuleks olukorda pärast parlamendiliikmete uue põhimääruse jõustumist 2009. aastal uuesti hinnata. Kuna käesolev avaldus kujutab endast parlamendi pühendumust parlamendiliikmete hüvitiste läbipaistvuse tulevasele läbivaatamisele, tervitab ombudsman seda. Käesolevas asjas on aga tegemist 2005. aastal esitatud dokumentidega tutvumise taotlusega ja sellega, kuidas parlament seda menetles. Seetõttu on ilmne, et ombudsman peab hindama seda juhtumit seaduse alusel, mis kehtis ajal, mil Euroopa Parlament taotluse menetles.

Määruse 1049/2001 ja määruse 45/2001 vaheline seos

1.13 Vastavalt määruse (EÜ) nr 1049/2001 neljandale põhjendusele on määruse (EÜ) nr 1049/2001 eesmärk „rakendada võimalikult täiel määral üldsuse õigust tutvuda dokumentidega“. Määruse artikli 4 lõike 1 punkt b, millele parlament oma seisukoha toetuseks tugines, sätestab:

„Institutsioonid keelduvad võimaldamast juurdepääsu dokumendile, mille avalikustamine kahjustaks järgmiste isikute kaitset: (...) eraelu puutumus ja isikupuutumatus, eelkõige kooskõlas isikuandmete kaitset käsitlevate ühenduse õigusaktidega.“

Ühenduse kohtute väljakujunenud kohtupraktika kohaselt tuleb i) erandeid määruses 1049/2001 sätestatud üldisest õigusest tutvuda dokumentidega kohaldada ja tõlgendada kitsalt (12) ; II) kui asjaomane institutsioon keeldub juurdepääsu andmisest, peab ta igal üksikjuhul hindama, kas asjaomane dokument kuulub ettenähtud erandite alla (13) ; ja iii) kaaluda tuleb võimalust anda osaline juurdepääs teabele, mida asjaomased erandid ei hõlma (14) .

Määruse 45/2001 artiklis 5 on sätestatud:

„Isikuandmeid võib töödelda üksnes juhul, kui:

a) töötlemine on vajalik avalikes huvides oleva ülesande täitmiseks Euroopa ühenduste asutamislepingute või nende alusel vastu võetud muude õigusaktide alusel või ühenduse institutsioonile või organile või kolmandale isikule, kellele andmed avaldatakse, antud avaliku võimu õiguspäraseks teostamiseks või

b) töötlemine on vajalik vastutava töötleja seadusjärgse kohustuse täitmiseks või

c) töötlemine on vajalik sellise lepingu täitmiseks, mille osaline andmesubjekt on, või selleks, et võtta andmesubjekti taotlusel meetmeid enne lepingu sõlmimist, või

(d) andmesubjekt on andnud oma ühemõttelise nõusoleku või

(e) töötlemine on vajalik andmesubjekti eluliste huvide kaitsmiseks. “

1.14 Ombudsman märgib, et Euroopa Parlament viitas Euroopa Kohtu otsusele kohtuasjas *Österreichischer Rundfunk* (15) , milles Euroopa Kohus leidis, et direktiiviga 95/46/EÜ üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta(16) ei ole vastuolus siseriiklikud õigusnormid, mis nõuavad teatava künnise ületanud aastasissetuleku saajate nimede avalikustamist, tingimusel et liikmesriigi kohus teeb kindlaks, et selline avalikustamine on vajalik ja kooskõlas õigusnormidega taotletava avaliku huvi eesmärgiga. Parlament väitis, et käesoleval juhul kujutab riiklike kulutuste kontroll endast kaitstavat avalikku huvi ning et Euroopa Parlamendi liikmete ja assistentide individuaalsete maksete avaldamine ei ole selle avaliku huvi teostamiseks vajalik määruse 45/2001 artikli 5 punkti a tähenduses.

1.15 Selline õiguslik olukord näib põhinevat eeldusel, et määrusega 1049/2001 luuakse isikuandmetega seotud dokumentide puhul *edasiviide* määrusele 45/2001. Ombudsman leiab, et selline lähenemisviis mõjutaks tõsiselt kodanike õigust tutvuda dokumentidega vastavalt määrusele 1049/2001.

Eelkõige tuleb märkida, et määruse 1049/2001 artikli 6 lõikes 1 on sätestatud, et taotlejad ei pea esitama põhjendusi, kui nad taotlevad juurdepääsu teatavale dokumendile. Määruse 45/2001 artikli 8 punktis b on siiski nõutud, et isikuandmeid edastatakse üksnes juhul, kui vastuvõtja teeb kindlaks andmete edastamise vajalikkuse. Nii määruse 45/2001 artikli 8 punkt b kui ka artikli 5 punkt a, millele parlament käesolevas asjas oma seisukoha tugines, nõuavad, et andmete edastamine oleks seaduslik. Nende sätete kohaldamine muudaks seega määruse (EÜ) nr 1049/2001 artikli 6 lõike 1 mõtteuks kõigil juhtudel, kui kodanikud taotlevad juurdepääsu isikuandmeid sisaldavale dokumendile. Ombudsmani arvates ei saanud see olla ühenduse seadusandja kavatsus. Seega tuleb leida tõlgendus, mis arvestaks nõuetekohaselt nii määrusega 45/2001 kui ka määrusega 1049/2001 kaitstud huve.

1.16 Mis puudutab määruse 1049/2001 ja määruse 45/2001 vahelist seost, siis on ombudsman alati leidnud, et nii üldsuse juurdepääs dokumentidele kui ka andmekaitse on õiguspärased õigused, kuid need ei ole konkureerivad õigused (17) . Avalikus halduses peab valitsev põhimõte olema kodanike teenimine avatud otsustamismenetluste kaudu, et nad saaksid jälgida oma võimu teostamist. Nende kaalutluste põhjal on ombudsman seoses mitmete kaebustega dokumentidele juurdepääsu kohta järjekindlalt rõhutanud, et andmekaitsealaste õigusaktide liiga lai tõlgendamine (18) ei tohi sellist juurdepääsu piirata.

1.17 Euroopa andmekaitseinspektor on üldjoontes võtnud sama seisukoha oma taustdokumendis üldsuse juurdepääsu kohta dokumentidele ja andmekaitse kohta (19) . Ta kinnitas seda seisukohta oma vastuses ombudsmani konsultatsioonile käesolevas asjas, milles ta märkis, et kuigi Euroopa Parlamendi liikmetelt ei tohi ilmselgelt keelduda nende eraelu puutumatuse kaitsest, peab demokraatlikus ühiskonnas põhikaalutus olema see, et üldsusel on õigus saada teavet oma käitumise kohta.

1.18 Sellega seoses väärrib märkimist, et määruste 1049/2001 ja 45/2001 vahelist seost on käsitletud ka Esimese Astme Kohus oma hiljutises otsuses *Baieri Lageri* kohtuasjas (20) , mis käsitles muu hulgas juurdepääsu komisjoni ja liikmesriikide valitsuste esindajatega kohtumisel osalenud lobistide nimedele. Euroopa Kohus leidis oma otsuses, et määruse 45/2001 artikli 8 punkti b ei saa kohaldada juhul, kui isikuandmeid tuleks edastada määruse 1049/2001 jõustamiseks.

1.19 Ombudsman märgib, et õigusliku tõlgenduse, mida parlament väljendas oma üksikasjalikus arvamuses, oli Euroopa Parlamendi president juba sõnastanud ombudsmanile 28. oktoobril 2002 saadetud kirjas (21) . Toonane parlamendi president Pat Cox väljendas selgelt parlamendi seisukohta, et ombudsmani tõlgendus õiguslikule seosele määruse 1045/2001 ja direktiivi 45/2001 vahel, mis on sama, mis praeguses otsuses vastu võetud, „... tähendaks muudatust materiaaõiguses, kuna määruse 1049/2001 artikli 4 lõike 1 punkti b tagajärjel allutatakse kõnealuse määruse artiklis 2 sisalduv üldsuse juurdepääsu õigus ühenduse andmekaitsealastele õigusaktidele “ [kohtujuristi kursiiv].

1.20 Komisjon kaitses järjekindlalt ka seda *edasiviide* teooriat, kuni Esimese Astme Kohus lükkas sellise tõlgenduse tagasi *Baieri Lageri* kohtuasjas. Komisjon on siiski esitanud Euroopa Kohtule apellatsioonkaebuse Esimese Astme Kohtu otsuse peale, (22) muu hulgas põhjusel, et Esimese Astme Kohus leidis, et määruse 45/2001 artikli 8 punkti b ei saa kohaldada määruse 1049/2001 reguleerimisalasse kuuluva institutsiooni valduses olevates dokumentides sisalduvate isikuandmete suhtes ning et ükski määruse 45/2001 ega määruse 1049/2001 säte ei nõua ega luba selle sätte blokeerimist, et võimaldada määruse 1049/2001 kohase normi kohaldamist. See komisjoni apellatsioonkaebuse väide on sisuliselt identne õigusliku tõlgendusega, mille Euroopa Parlament esitas ombudsmanile esitatud üksikasjalikus arvamuses.

1.21 Nagu on üldiselt selgitatud eespool ja seda arendatakse üksikasjalikumalt allpool, on ombudsman endiselt veendunud, et see ei ole määruse 1049/2001 ja määruse 45/2001 vahelise seose üldise õigusliku küsimuse õige tõlgendus. Ombudsmani seisukohta jagab Euroopa andmekaitseinspektor ja seda on kinnitanud ka esimese astme kohus *Bavarian Lageri kohtuasjas* , mis seni, kuni Euroopa Kohus teeb apellatsioonimenetluses otsuse, jääb selles küsimuses autoriteetseks tõlgenduseks ning seda peavad järgima nii parlament kui ka ombudsman.

1.22 Seetõttu leiab ombudsman käesolevas asjas, et kaebuse esitaja ei pidanud tõendama, et kõnealuste andmete töötlemine ja edastamine oli vajalik.

Määruse 1049/2001 tõlgendamine

1.23 Kui parlament hindas kaebuse esitaja taotlust määruse 1049/2001 alusel, jõudis ta järeldusele, et artikli 4 lõike 1 punktis b sätestatud erand on kohaldatav, sest avalikustamine kahjustaks „ *eraelu puutumatust ja isikupuutumatust* “. On selge, et dokumendid, millega kaebuse esitaja soovib tutvuda, sisaldavad isikuandmeid. *Baieri Lageri* kohtuasjas tehtud otsuses leidis Esimese Astme Kohus siiski, et kõik isikuandmed ei ole (nende avalikustamise korral) oma laadilt asjaomase isiku eraelu kahjustanud. Selle asemel leidis Esimese Astme Kohus, et tuleb hinnata, kas üldsuse juurdepääs „ *võis tegelikult ja konkreetselt kahjustada*

asjaomaste isikute eraelu puutumatust ja isikupuutumatust "(23) .

1.24 Enne selle kriteeriumi kohaldamist käesoleva juhtumi suhtes peab ombudsman vajalikuks käsitleda lühidalt kahte argumenti, mille pooled on esitanud määruse 1049/2001 tõlgendamise raames.

1.25 Esiteks tuleb meenutada, et määruse 1049/2001 artikli 4 lõike 1 punktis b sätestatud erand on sõnastatud tingimusteta. Teisisõnu ei saa juurdepääsu võimaldada, kui dokumendi avalikustamine kahjustaks isiku eraelu puutumatust ja isikupuutumatust. Seda erandit, nagu ka artikli 4 lõikes 2 sätestatud erandeid, ei saa tühistada ülekaaluka avaliku huvi tõttu. Seetõttu on ombudsman üllatunud, et oma üksikasjalikus arvamuses näib parlament väitvat, et juurdepääsutaotlus peab viitama ülekaalukale üldisele huvile, mis peab olema erinev üldisest avalikust huvist dokumentidele juurdepääsu vastu.

1.26 Teiseks väitis kaebuse esitaja oma märkustes, et parlament oleks pidanud kindlaks tegema, kas parlamendiliikmed on andnud töötlemisele oma nõusoleku vastavalt määruse 45/2001 artikli 5 punktile d. Parlament ei ole sellele argumentile oma seisukohtades viidanud. Parlament väitis siiski, et parlamendiliikmeid ei olnud teavitatud võimalusest, et nende kulude üksikasjad võidakse avalikustada.

Esimese Astme Kohus leidis *Baieri Lageri* kohtuasjas tehtud otsuses, et määruse 1049/2001 alusel nõutav andmete töötlemine kujutab endast õiguslikku kohustust määruse 45/2001 artikli 5 punkti b tähenduses. Seega ei olnud andmesubjektil põhimõtteliselt õigust vastuväiteid esitada. Määruse (EÜ) nr 1049/2001 artikli 4 lõike 1 punkti b alusel tuli siiski arvesse võtta andmesubjekti puudutavate andmete avalikustamise võimalikku mõju(24) . Oma vastuses ombudsmani konsultatsioonile leidis Euroopa andmekaitseinspektor, et parlamendiliikmed peavad olema teadlikud avalikust huvist oma tegevuse vastu, eriti kui see puudutab avaliku sektori vahendite kulutamist. Seetõttu ei olnud vaja küsida parlamendiliikmetelt nende arvamust kõnealuste andmete avalikustamise mõju kohta.

Eespool toodut silmas pidades leiab ombudsman, et küsimus, kas asjaomaste parlamendiliikmetega konsulteeriti või kas neid teavitati võimalusest, et nende kulude üksikasjad võidakse avalikustada, ei ole asjakohane tema hinnangu jaoks, kas parlament lükkas tagasi kaebuse esitaja taotluse määruse 1049/2001 alusel.

Ombudsmani järeldused asjaomaste andmekogumite kohta

1.27 Kõiki eespool nimetatud kaalutlusi silmas pidades pöördub ombudsman nüüd individuaalsete andmekogumite poole, mis on seotud kaebuse esitaja dokumentidele juurdepääsu taotlusega. Need on andmed, mis on seotud 1) **INDE** andmebaasi kantud üldkulude hüvitisega, 2) **CID** andmebaasi kantud parlamendiliikme assisteerimiskulude hüvitamise hüvitisega ja 3) **MIME** andmebaasis registreeritud sõidu- ja elamiskulude hüvitisega.

(1) Üldkulude hüvitis

1.28 **INDE** andmebaasi kantud üldkulude hüvitise osas soovitas ombudsman avalikustada kõigile parlamendiliikmetele makstud ühekordse makse summa, kui see ei ole juba avalik. Ombudsman leidis, et ei ole võimalik näha, kuidas selle teabe avalikustamine võib tegelikult ja konkreetselt kahjustada asjaomaste parlamendiliikmete eraelu puutumatust ja isikupuutumatust.

1.29 Ombudsman märgib, et parlament teavitas teda oma üksikasjalikus arvamuses, et kõnealune põhisumma on praegu 4052 eurot ja seda vaadatakse igal aastal läbi. Ta võtab teadmiseks parlamendi avalduse, et kodanikud võivad taotluse korral saada teavet selle summa kohta, ning väljendab heameelt parlamendi teadaande üle, et ta teeb teabe nüüd oma veebisaidil avalikult kättesaadavaks. Kuigi parlament seda selgesõnaliselt ei öelnud, usub ombudsman, et parlamendi veebisaidil esitatav teave sisaldab alates 2004. aastast ühekordseid summasid, arvestades, et kaebuse esitaja taotlus puudutas konkreetselt aastaid 2004 ja 2005.

1.30 Seetõttu leiab ombudsman, et parlament on tema soovitusel projekti selle aspektiga tegelikult nõustunud. Tegelikult on nüüd selge, et kõik viis Malta parlamendiliiget (nagu ka kõik teised parlamendiliikmed) saavad nimetatud hüvitist. Neil asjaoludel ei oleks kasulik nõuda, et parlament avalikustaks **INDE** andmebaasi asjakohased andmed iga Euroopa Parlamendi liikme kohta, sest asjaomane dokument kinnitaks ainult seda, mida kaebuse esitaja nüüd teab.

1.31 Oma märkustes parlamendi üksikasjaliku arvamuse kohta palus kaebuse esitaja ombudsmanil tagada, et parlament järgiks oma teadet, et ta avaldab asjakohase teabe veebis. Ombudsman tuletab meelde, et tal ei ole õigust sundida institutsiooni või asutust võtma teatud meetmeid, et kõrvaldada tuvastatud haldusomavoli. Mis puudutab käesolevat juhtumit, siis igal juhul ei ole ombudsmanil põhjust kahelda selles, et parlament avaldab oma üksikasjalikus arvamuses teatavaks tehtud andmed. Kui parlament vastupidiselt ootustele ei täida oma teadet mõistliku aja jooksul, võib kaebuse esitaja kaaluda uue kaebuse esitamist ombudsmanile.

1.32 Mis puudutab Euroopa Parlamendi liikmete pensioniskeemis osalemisega seotud andmeid, mis on samuti kantud **INDE** andmebaasi, siis teatas ombudsman oma soovitusel projektis, et ootab ära juhtumi 655/2006/(SAB)ID tulemusel, mis käsitlevad juurdepääsu pensioniskeemi kuuluvate parlamendiliikmete nimekirjale. Ka tema otsus selles kohtuasjas võeti täna vastu. Ombudsman jõudis järeldusele, et olles jõudnud esialgsele järeldusele haldusomavoli kohta ja teinud sõbraliku lahenduse ettepaneku, millest parlament keeldus, viiks kõnealuse probleemi täielik hindamine kõige tõenäolisemalt järelduseni, et parlamendi vaidlustatud keeldumine selle teabe avalikustamisest ei ole põhjendatud ja et tegemist on haldusomavoli juhtumiga.

Ombudsman märkis siiski, et parlament on asjaomast küsimust juba arutanud ning parlament, kes tegutseb poliitilise organina ja täiskogu istungjärgul (25) näib olevat teinud otsuse, et neid andmeid ei tohiks avalikustada. See parlamendi otsus tähendab, et tegemist on pigem poliitilise vastutuse kui institutsiooni võimaliku haldusomavoli mõistega. See eristamine on keskse tähtsusega element Euroopa Liidu toimimises ning kontrolli- ja institutsioonidevahelise tasakaalu süsteemis. Neil asjaoludel leidis ombudsman, et selle küsimuse puhul ei ole edasised uurimised põhjendatud, ja lõpetas juhtumi. Arvestades, et samad kaalutlused kehtivad ka käesoleva etteheite vastava aspekti kohta, leiab ta, et ka temapoolsed edasised uurimised selles küsimuses ei ole põhjendatud.

(2) Parlamendiliikme assisteerimiskulude hüvitamise hüvitis

1.33 Mis puudutab **CID** andmebaasi kantud parlamendiliikme assisteerimiskulude hüvitamise hüvitist, siis leidis Euroopa andmekaitseinspektor, et üldsuse õigus teabele on ülekaalukas, kuid vaja on erandeid assistentide õigustatud huvide kaitsmiseks. Euroopa andmekaitseinspektor

juhtis sellega seoses tähelepanu sellele, et assistentide nimede avalikustamine seoses Euroopa Parlamendi liikmetega, kelle heaks nad töötavad, võib paljastada assistentide poliitilised vaated.

Ombudsman nõustus Euroopa Andmekaitseinspektoriga ja soovitas, et kui avalikustamise vastu ei ole ühtegi konkreetset põhjust, tuleks võimaldada juurdepääs, välja arvatud viited assistentide nimedele, mis tuleks välja jätta.

Parlament ei rakendanud sellega seoses ombudsmani soovitusel projekti. Oma üksikasjalikus arvamuses teavitas ta ombudsmani, et igal parlamendiliikmel on õigus saada seda liiki igakuist hüvitist kuni 16 914 EUR ulatuses. Parlament väitis siiski, et selle hüvitise summa üksikasjaliku jaotuse avalikustamine, mida iga parlamendiliige nõuab, rikuks tegelikkuses assistentide eraelu puutumatust, sest see võimaldaks võrrelda seda teavet parlamendiliikmete assistentide nimekirjaga, mis on parlamendi veebisaidil avalikult kättesaadav, et saada üksikasju üksikute assistentide isikliku sissetuleku kohta.

1.34 Ombudsman märgib, et Euroopa andmekaitseinspektori tõstatatud küsimus assistentide poliitiliste vaadete kaitse kohta ei tundunud enam tema enda hinnangu seisukohast asjakohane, sest kõnealune teave on juba avalikus sfääris. Parlamendi argument, et registri ristviitamine teabega parlamendiliikme assisteerimiskulude hüvitise kohta võimaldaks siiski teha järeldusi selle kohta, kui palju üksikuid assistente makstakse, väärrib põhjalikumalt uurimist. Ombudsman leiab, et põhimõtteliselt ei saa välistada, et teabe avalikustamine, mis võimaldaks selliseid järeldusi teha, võib tegelikult ja konkreetset kahjustada asjaomaste assistentide eraelu puutumatust ja isikupuutumatust. Ta ei ole siiski veendunud, et seda hüvitist käsitlevate koondandmete avaldamisel oleksid need negatiivsed tagajärjed igal juhul. Igal juhul ei ole ombudsman veendunud, et üksikutele assistentidele tehtavate maksetega seotud järeldused oleksid võimalikud Euroopa Parlamendi liikmete puhul, kellel on rohkem kui üks assistent, või parlamendiliikmete puhul, kes kasutavad võimalust maksta ettevõttele abiteenuste osutamise eest. Ombudsman märgib, et parlamendi veebisaidil oleva assistentide nimekirja kohaselt on käesoleva kaebusega seotud viiest Malta parlamendiliikmest kahel praegu rohkem kui üks assistent. Siiski tuleks tunnistada ka seda, et kui need assistendid töötavad eri riikides ja neile makstakse eri valuutades, võib see jällegi kaasa tuua neile tehtud maksete võimaliku tuvastamise.

1.35 Seega oleks parlament pidanud esitama täiendavaid ja paremaid selgitusi, et tõendada oma argumenti, et avalikustatav teave võimaldaks käesoleval juhul teha järeldusi üksikute assistentide isikliku sissetuleku kohta, kuid ombudsman märgib siiski, et parlament ei ole püüdnud tõendada, et asjaomaste andmete avalikustamine viie Malta parlamendisaadiku konkreetsetel juhtudel võimaldaks teha järeldusi nende assistentide palga kohta ning et nende andmete avalikustamine võib tegelikult ja konkreetset kahjustada asjaomaste assistentide eraelu puutumatust ja puutumatust.

1.36 Lisaks tuletab ombudsman meelde, et Euroopa Andmekaitseinspektoriga konsulteerimisel tõstas ta võimaluse avaldada teavet selle kohta, kas ja millises ulatuses on Euroopa Parlamendi liikmed asjaomase aasta parlamendiliikme assisteerimiskulude hüvitisest oma eelarve ammendanud. Euroopa andmekaitseinspektor nõustus selle võimalusega juhul, kui

peaks olema konkreetne põhjus väita, et assistentide nimede kustutamine ei ole piisav. Ombudsman märgib siiski, et Euroopa Parlament ei ole kahjuks ka seda võimalust kommenteerinud.

1.37 Ombudsman on teadlik asjaolust, et selliste koondandmete koostamine võib nõuda asjaomases andmebaasis toiminguid, mis lähevad kaugemale lihtsalt väljavõtete printimisest. Oma vastuses kaebuse esitaja juurdepääsutaotlusele märkis parlament õigesti, et määrus 1049/2001 käsitleb juurdepääsu olemasolevatele dokumentidele ega kohusta institutsioone dokumente koostama. Parlament lisas, et kui taotletud teave ei olnud kättesaadav ühes või mitmes olemasolevas dokumendis, kuid see hõlmab andmete kogumist andmebaasist, ei kuulu selle teabega tutvumise taotlus *stricto sensu* määruse 1049/2001 kohaldamisalasse. Ombudsman märgib siiski ka seda, et parlament leidis siiski, et kaebuse esitaja taotlus tuleks läbi vaadata määruse 1049/2001 sätete alusel. Arvestades, et asjaomasele teabele juurdepääsu võimaldamine tooks igal juhul kaasa selle, et parlament prindiks selle andmebaasist, milles see sisaldub, leiab ombudsman, et koondandmetega väljatrüki koostamine ei põhjusta ebaproportsionaalset lisatööd. Lisaks ilmneb ombudsmani poolt asjaomaste andmebaaside kontrollimisest, et koondandmete koostamiseks vajalikud toimingud oleksid suhteliselt lihtsad.

1.38 Eeltoodut silmas pidades leiab ombudsman, et parlament ei ole esitanud rahuldavat selgitust selle kohta, miks ta ei saanud anda juurdepääsu asjaomaste parlamendiliikmete taotletud parlamendiliikme assisteerimiskulude hüvitamise hüvitise summa jaotusele, ning igal juhul ei ole ta kaalunud juurdepääsu andmist koondandmetele. Tegemist on haldusomavoli juhtumiga.

(3) Reisi- ja elamiskulud

1.39 MiME **andmebaasi** osas soovitas ombudsman anda täieliku juurdepääsu selles andmebaasis sisalduvatele andmetele.

Andmebaasi kontrollimisel ilmnes, et andmebaasis on kolm eri liiki teavet: a) kindlasummalised maksed parlamendiliikme päritolukoha vaheliste reiside eest Brüsselisse või Strasbourgi, b) päevaraha, mida makstakse parlamendiliikmete allkirjastatud kohalolekunimekirjade alusel, ja c) erireisikulud, st muudesse kohtadesse kui Brüssel või Strasbourg, mis hüvitati kantud kulude tõendi alusel. Parlament väitis, et tuleb leida tasakaal avaliku huvi vahel tagada parlamendiliikmete mandaadi vaba kasutamine ja avalik huvi avaliku sektori kulutuste tõhusa kontrolli vastu. Reisipäevaraha kohta teatas parlament, et teeb oma veebisaidil kättesaadavaks teabe arvutusmeetodite ja asjaomaste summade kohta. Sellest rubriigist saadud summade jaotuse avalikustamisel võivad siiski olla tõsised tagajärjed parlamendiliikmetele, mis võimaldab teha järeldusi nende poliitilise tegevuse ja teabeallikate kohta ning kahjustada seega nende sõltumatust. Seoses päevarahaga, mille suurus on praegu 287 eurot päevas, teatas parlament, et teeb teabe selle summa ja selle rubriigi maksete funktsiooni kohta oma veebisaidil kättesaadavaks.

1.40 Ombudsman tunneb heameelt parlamendi teadaande üle, et ta esitab reisipäevaraha kohta lisateavet. Ta märgib siiski ka seda, et parlament ei ole rakendanud oma soovitusel projekti, mille eesmärk on avaldada andmed selle rubriigi üksikute parlamendiliikmete saadud

summade kohta. Sama kehtib ka päevaraha kohta. Kuigi ombudsman tervitab parlamendi esitatud lisateavet, leiab ta, et see teave ei vasta kaebuse esitaja taotlusele, kes soovis saada teavet Euroopa Parlamendi liikmete poolt viimati nimetatud rubriigis saadud individuaalsete summade kohta.

1.41 Mis puudutab parlamendi argumenti, et andmete avaldamine võib võimaldada teha järeldusi parlamendiliikmete poliitilise tegevuse ja teabeallikate kohta ning seega rikkuda nende sõltumatust, siis ei ole ombudsmanile selge, millistele määruse 1049/2001 artiklis 4 sätestatud eranditele parlament sellega seoses tugineb. Ta kahtleb, kas parlamendi argument on määruse 1049/2001 kohaldamisel üldse asjakohane.

1.42 Isegi kui eeldada, et argument on asjakohane, ei saa ombudsman aru, kuidas eespool punkti 1.39 alapunktides a ja b nimetatud andmete avaldamisel võivad olla niisugused tagajärjed. On ilmne, et parlamendiliikmed peavad oma mandaadi saamiseks sõitma Brüsselisse ja Strasbourgi ning et nende töö on osa nende tööst osaleda koosolekutel nendes kohtades, mille eest nad saavad päevaraha. Lisaks on enamik – kui mitte kõik – need kohtumised avalikud, mis tähendab, et igaüks saab kindlaks teha, kas teatud parlamendiliige on reisinud Brüsselisse või Strasbourgi.

1.43 Seetõttu jääb ombudsman seisukohale, et parlament ei ole tõendanud, et tema keeldumine võimaldada juurdepääsu töökohtadele reisimise eest makstud individuaalsete maksete andmetele ja päevarahana makstavatele summadele on õiguslikult põhjendatud. Tegemist on ka haldusomavoli juhtumiga.

1.44 Mis puudutab eespool punkti 1.39 alapunkti c, siis märgib ombudsman, et tema poolt **MIME** andmebaasi kontrollimisel ilmnas, et see andmebaas ei sisalda mingit teavet parlamendiliikmete reiside eesmärgi kohta mujale kui Brüsselisse ja Strasbourgi, näiteks nende isikute nimed, kellega asjaomased parlamendiliikmed kohtusid. Ta tunnistab siiski, et ei saa välistada, et teatavat andmebaasis sisalduvat teavet ei avaldata, kui see on vajalik parlamendiliikmete tegevuse ja nende teabeallikate kaitsmiseks. Parlament ei ole siiski esitanud konkreetset teavet selliste andmete laadi ja osakaalu kohta.

Igal juhul näib, et parlament ei ole kaalunud osalise juurdepääsu võimaldamist sellistele reisiandmetele. Ta tuletab sellega seoses meelde, et tema kontrollist **MIME** andmebaasi kohta ilmnas, et eri teabetasemete väljatrükke on võimalik teha. Ombudsmani esindajatele esitatud teabe esimene tase sisaldas koondandmeid sellistes rubriikides nagu lennureisid, frais *sukeldujad*, hotellikulud ja taksotasud. Üksikasjalikum väljatrükk näitas reisi kuupäevi ja kohti ning kasutatud ühendust.

Ombudsmani arvates on raske mõista, kuidas teabe esimese tasandi koondandmed võimaldavad teha järeldusi Euroopa Parlamendi liikmete poliitilise tegevuse või teabeallikate kohta ning võivad seega kahjustada nende sõltumatust.

1.45 Eeltoodut silmas pidades järeldab ombudsman, et parlament ei ole esitanud veenvaid põhjendusi selle kohta, miks ta ei saanud anda kaebuse esitajale juurdepääsu vähemalt

koondandmetele parlamendiliikmete reise kohta mujale kui Brüsselisse ja Strasbourgi. Tegemist on ka haldusomavoli juhtumiga.

1.46 Seetõttu järeldeb ombudsman, et parlamendi üksikasjalik arvamus ei sisalda rahuldavat selgitust tema jätkuva keeldumise kohta anda kaebuse esitajale juurdepääs 1) andmetele parlamendiliikmetele parlamendiliikme assisteerimiskulude hüvitamise hüvitise alusel tehtud maksete kohta, 2) andmetele individuaalsete maksete kohta Euroopa Parlamendi töökohtadesse sõitmise eest, 3) andmetele parlamendiliikmetele päevarahana makstud individuaalsete summade kohta ja 4) koondandmetele kulude hüvitamise kohta, mida iga parlamendiliige on kandnud muudesse kohtadesse kui parlamendi töökohad. Seetõttu jääb ombudsman seoses juhtumi nende aspektidega soovitusel projektis esitatud haldusomavoli järeldebuste juurde.

1.47 Kui ombudsman leiab, et institutsioonilt või organilt, kellele ta soovitusel projekti esitas, saadud üksikasjalik arvamus ei ole rahuldav, võib ta koostada Euroopa Parlamendile eriaruande vastavalt ombudsmani põhikirja artikli 3 lõikele 7. Eriaruande esitamine annab Euroopa Parlamendile kui poliitilisele organile, mille legitiimsus tuleneb tema otsevalimistest kodanike poolt ja millel on oluline roll liidu põhiseaduslikus korras, võimaluse võtta seisukoht ombudsmani seisukohtade ja järeldebuste suhtes üldist tähtsust omavate juhtumite puhul.

1.48 Ombudsman on seisukohal, et käesolev juhtum on tõepoolest piisavalt üldine, et õigustada eriaruande koostamist. Parlamendi üksikasjalikust arvamusel nähtub siiski, et selle arvamusel sisu tuleneb parlamendis toimunud intensiivsest poliitilisest arutelust ning et üksikasjalikule arvamusel heakskiidu andmisel tegutses parlamendi juhatus (mille liikmed valivad parlamendiliikmed) parlamendi poliitilise organina. Lisaks tuleneb Euroopa Parlamendi kodukorra artikli 195 lõikest 2, et ombudsmani eriraportit ei saa võtta ilma esimeeste konverentsi, mis on samuti parlamendi poliitiline organ, loata. Neil asjaoludel leiab ombudsman, et käesolevas asjas soovitusel projekti aluseks olnud haldusomavoli kohta parlamendile eriaruande esitamine ei oleks kasulik.

1.49 Kui ombudsman otsustab, et soovitusel projekti mittejärgimine ei õigusta parlamendile eriaruande esitamist, on tema tavaks lõpetada juhtum kriitilise märkusega. Sellises olukorras tehtud kriitiline märkus kinnitab kaebuse esitajale, et kaebus on põhjendatud, ning teavitab asjaomast institutsiooni või asutust sellest, mida ta on valesti teinud, et ta saaks tulevikus vältida sarnast haldusomavoli.

1.50 Käesoleval juhul selgitab eespool punktides 1.27–1.46 esitatud analüüs kaebuse esitajale üksikasjalikult, mil määral peab ombudsman tema kaebust põhjendatuks ja miks ta seda seisukohta põhjendab. Lisaks on ombudsman teinud kõik endast oleneva, et veenda parlamenti austama kaebuse esitaja seaduslikku juurdepääsuõigust. Ombudsman tuletab sellega seoses meelde, et erinevalt Euroopa Kohtust ei ole tal õigust tühistada parlamendi otsust lükata kaebuse esitaja juurdepääsutaotlus tagasi. Võimalike tulevaste juurdepääsutaotluste osas on ombudsman juba teinud kõik endast oleneva, et veenda parlamenti kohaldama määrust 1049/2001, nagu seda on tõlgendanud Esimese Astme Kohus *Baieri Lageri* kohtuasjas, et rakendada läbipaistvuse põhimõtet.

1.51 Seetõttu leiab ombudsman, et kriitiline märkus käesolevas asjas ei täida kumbagi eesmärki, milleks selline märkus tavaliselt tehakse, kui üksikasjalik arvamus soovituse projekti kohta ei ole rahuldav, kuid Euroopa Parlamendile ei esitata eriaruannet.

1.52 Ombudsman tuletab siiski meelde, et sel aastal läbi viidud uuringus (26) rõhutati ka seda, et kriitiliste märkuste täiendav ülesanne on suurendada üldsuse usaldust ombudsmani erapooletuse vastu, näidates, et ombudsman on valmis liidu institutsioone vajaduse korral avalikult hukka mõistma. Lisaks tuletab ombudsman meelde, et nagu on märgitud eespool punktis 1.9, on läbipaistvuse põhimõtte osa hea halduse põhimõtetest, mida ombudsman peab püüdma tagada. Seetõttu peab ombudsman asjakohaseks avaldada kriitilist märkust oma kahetsusega, et parlament püüdis põhjendada oma keeldumist täielikult nõustuda soovituse projektiga haldusomavoli heastamiseks, tuginedes õiguslikule tõlgendusele, mis nõrgendab läbipaistvuse põhimõtet ja mille Esimese Astme Kohus *Baieri Lageri* kohtuasjas tagasi lükkas.

2 Kokkuvõte

2.1 Ombudsman kiidab heaks asjaolu, et parlamendi üksikasjalikus arvamuses soovituse projekti kohta tunnistatakse, et läbipaistvas ja demokraatlikus ühiskonnas on üldsusel õigus saada teavet parlamendiliikmetele usaldatud riiklike vahendite kasutamise kohta. Ombudsman tunneb heameelt selle üle, et parlament on võtnud vastu ennetava poliitika avaldada oma veebisaidil teave erinevate hüvitiste kohta, mida Euroopa Parlamendi liikmetel on õigus saada. Ombudsman võtab samuti teadmiseks parlamendi avalduse, mille kohaselt tuleks olukorda pärast parlamendiliikmete uue põhimääruse jõustumist 2009. aastal uuesti hinnata, ning kuna see avaldus kujutab endast parlamendi pühendumust parlamendiliikmete hüvitiste läbipaistvuse tulevasele läbivaatamisele, tervitab ta ka seda.

2.2 Mis puudutab parlamendi seisukohta kaebuse esitaja seaduslike õiguste kohta, mis tulenevad määrusest 1049/2001, siis märgib ombudsman heameelega, et seoses juurdepääsuga üldkulude hüvitisele on parlament rakendanud oma soovituse projekti asjakohast aspekti.

2.3 Soovituse projekti muude aspektide osas jääb ombudsman soovituse projektis esitatud haldusomavoli järelduste juurde ja peab vajalikuks teha järgmine kriitiline märkus:

Ombudsman avaldab kahetsust, et Euroopa Parlament on püüdnud põhjendada oma keeldumist kiita täielikult heaks soovituse eelnõu haldusomavoli heastamiseks, tuginedes õiguslikule tõlgendusele, mis nõrgendab läbipaistvuse põhimõtet ja mille Esimese Astme Kohus *Baieri Lageri* kohtuasjas tagasi lükkas.

Seetõttu lõpetab ombudsman juhtumi.

Sellest otsusest teavitatakse ka Euroopa Parlamendi presidenti.

Sinu siiralt,

P. Nikiforos DIAMANDOUROS

(1) EÜT 2001, L 145, lk 43.

(2) EÜT 2001, L 8, lk 1.

(3) „Avalik juurdepääs dokumentidele ja andmekaitse“, taustdokument nr 1, juuli 2005.

Dokument on kättesaadav Euroopa andmekaitseinspektori veebisaidil

<http://www.edps.europa.eu/EDPSWEB/edps/lang/en/pid/21> [Linki].

(4) ELT 2007, C 27, lk 21.

(5) Liidetud kohtuasjad C-465/00, C-138/01 ja C-139/01: *Österreichischer Rundfunk jt* (EKL 2003, lk I-4989).

(6) Kaebus 655/2006/(SAB)ID (konfidentsiaalne).

(7) Liidetud kohtuasjad C-465/00, C-138/01 ja C-139/01: *Österreichischer Rundfunk jt* (EKL 2003, lk I-4989, punkt 92).

(8) Liidetud kohtuasjad C-465/00, C-138/01 ja C-139/01: *Österreichischer Rundfunk jt* (EKL 2003, lk I-4989, punkt 92).

(9) Parlament viitas Esimese Astme Kohtu otsusele kohtuasjas T-84/03: *Turco vs. nõukogu*, EKL 2004, lk II-4061, punkt 82.

(10) EÜT 2001, L 8, lk 1.

(11) EÜT 2001, L 145, lk 43.

(12) Vt nt 12. detsembri 2007. aasta otsus kohtuasjas C-266/05 P: *Sison vs. nõukogu* (EKL 2007, lk I-1233, punkt 63).

(13) Vt nt liidetud kohtuasjad C-174/98 P ja C-189/98 P: *Madalmaad ja Van Der Wal vs. komisjon* (EKL 2000, lk I-1, punkt 24).

(14) Vt kohtuasi C-353/01 P: *Mattila vs. komisjon* (EKL 2004, lk I-1073, punkt 30).

(15) Kohtuasjad C-465/00, C-138/01 ja C-139/01: *Österreichischer Rundfunk jt* (EKL 2003, lk I-4989, punkt 92).

(16) Käesolev direktiiv sisaldab sätteid, mis on sarnased määruses 45/2001 sätestatutega.

(17) Vt ombudsmani 14. novembri 2001. aasta märkus „Avatus ja andmekaitse“ (

<http://www.ombudsman.europa.eu/letters/en/20011114-1.htm> [Linki]).

(18) Vt näiteks ombudsmani otsused kohtuasjades 1919/2005/GG (<http://www.ombudsman.europa.eu/decision/en/051919.htm>) ja [Linki]3269/2005/TN (v.a [Linki]).

(19) „Avalik juurdepääs dokumentidele ja andmekaitse“, taustdokument nr 1, juuli 2005. Dokument on kättesaadav Euroopa andmekaitseinspektori veebisaidil <http://www.edps.europa.eu/EDPSWEB/edps/lang/en/pid/21> [Linki].

(20) 8. novembri 2007. aasta otsus kohtuasjas T-194/04 : *Bavarian Lager Co. Ltd vs. komisjon* (kohtulahendite kogumikus veel avaldamata).

(21) Käesolev kiri vastas Euroopa Ombudsmani 30. septembri 2002. aasta kirjale Euroopa Parlamendi ja komisjoni presidendile, milles väljendati ombudsmani muret nii direktiivi 95/46/EÜ kui ka määruse 45/2001 (isikuandmete töötlemise kohta) väära tõlgendamise pärast, millega kaasneb oht õõnestada avatuse põhimõtet ja üldsuse juurdepääsu dokumentidele.

(22) C-28/08 P, *komisjon vs. Bavarian Lager* . Vt [ELT C 79, 29. märts 2008, lk 21](#) [Linki].

(23) Kohtuotsuse punkt 120.

(24) Kohtuotsuse punkt 109.

(25) Parlamendi 24. aprilli 2007. aasta täiskogu otsus Euroopa Liidu 2005. eelarveaasta üldeelarve täitmisele heakskiidu andmise kohta, I jagu – Euroopa Parlament.

(26) Vt institutsioonide poolt 2006. aastal tehtud kriitiliste märkuste ja täiendavate märkuste järelmeetmete uuringu lk 6, mis on kättesaadav ombudsmani veebisaidil: <http://www.ombudsman.europa.eu/followup/en/default.htm> [Linki].